

— izhaja ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 25.—, za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L.
Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi
št. 2034.
Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izdatni oddelki: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2452Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnem čez. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 — Praha čisto 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Senzacionalen preokret v Beogradu

Akcija za koncentracijo v odločil- nem štadiju

**Zadnje ure današnjega režima. — Kmečko demokr-
atska koalicija v središču dogodkov. — Važne včerajšnje
konference. — Danes dan velikih odločitev.**

Beograd, 25. januarja, i. Politični krogi so že včeraj napovedovali, da bo kralj porabil svečanosti povodom današnjega krsta princa Tomislava za to, da stopi v neposredne stike z raznimi parlamentarnimi voditelji, ki so bili za danes povabljeni na dvor. Zato je bila danes opoldne vsa pozornost obrnjena na razgovore, ki jih je vodil kralj po končani krstni svečanosti z navzočimi politiki. Med prvimi je kralj pozval k sebi g. Radića in se z njim izredno dolgo razgovarjal. O čem sta govorila, v podrobnostih seveda ni znano, vendar pa se da iz nadaljnjih današnjih dogodkov v glavnem sklepati na vsebino razgovora. Zatrjuje se, da je vladar apeliral na g. Radića, naj dela na ustvaritvi koncentracijske vlade, da bo mogoče izvršiti veliko delo, ki je potrebno za povzdigo našega gospodarskega življenja. Baje je kralj pri tej priliki izrazil željo, da bi stopil g. Radić v stike ponovno z g. Vukičevićem, kar je gospod Radić obljubil.

Splošno se je opazilo, da je po tem razgovoru vidno vzradošen pristopil k g. Radiću ministrski predsednik gospod Vukičević, mu podal obe roki in se začel z njim živahno razgovarjati. Ponovno mu je zatrjeval važnost in dokazoval potrebo vstopa Kmečko-demokratske koalicije v koncentracijsko vlado. Obenem sta se g. Vukičević in Radić dogovorila, da se jutri ob 10. dopoldne sestaneta k daljšemu razgovoru.

Jako toplo se je približal g. Radiću tudi dr. Korošec, ki je izrazil željo, da bi ostalo novo sodelovanje trajno. Popoldne je Stjepan Radić obvestil Svetozarja Pribičevića ter se nato sestal z dr. Spahom in dr. Marinkovićem, potem pa je prišel v klub SDS, v čigar predsedniški sobi se je vršila nato eno uro trajajoča konferenca med g. Pribičevićem, Radićem in dr. Žerjavom. Po zaključku te konference je dr. Kramer obvestil Ljubo Davidovića, da želi

predsedstvo KDK priti k njemu, da ga informira o dogodkih in se z njim dogovori o nadaljnjem postopanju. Kmalu nato pa je Davidović sam prišel v klub SDS, kjer se je nato vršil skoro poludrug uro razgovor med njim in predsedstvom KDK. Okrog kluba se je zbralo ogromno število novinarjev, ki so z največjo napetostjo pričakovali izid tega razgovora. Ljuba Davidović je prišel iz predsedništva kluba SDS v živahnem razgovoru z dr. Žerjavom. Poznalo se je, da je na sestanku vladalo popolno soglasje. G. Davidović pa ni hotel novinarjem dati nobenih izjav.

Oba kluba KDK sta se ob pol devetih zvečer zbrala k skupni seji, na kateri je g. Radić podal podrobno poročilo o današnjih dogodkih; poročilo je nato še izpolnil g. Pribičević. Seja je bila kmalu po 9. zaključena; poslanci so se razhajali očitno zelo zadovoljni. Jutri se bo po sestanku g. Radića z g. Vukičevićem najprej vršil sestanek predsedstva KDK z Davidovićem, nakar bo opoldne skupna klubska seja KDK, za popoldne pa je Ljuba Davidović sklical plenum demokratskega kluba, kateremu bo predložil važne odločitve.

Na potek političnih dogodkov je imelo posebno znaten vpliv dejstvo, da so danes klerikalci obnovili svojo formalno zajednico z radikali in se z njimi bratili tako na skupni seji klubov kakor na skupni večerji pri Imperialu. Ta večerja je bila danes predmet živahnih in šaljivih dvoplov, izmed katerih je najbolj karakterističen ta, da se je ta večerja označila kot protimanifestacija proti zagreškemu zborovanju.

Jutri bo seja plenuma Narodne skupščine, na kateri se ima razpravljati o davčnem zakonu in se bodo najbrž prečitela samo poročila večine in manjšine, tako da se bo generalna debata o davčnem zakonu pričela šele v ponedeljek, ker je v petek praznik sv. Save.

Dan politični h senzaciji

**Neprestane konference voditeljev Kmečko-demokratske koali-
cije in Demokratske zajednice**

Beograd, 25. jan. p. Današnji dan je bil v Beogradu nenavadno živahen, buren, poln dogodkov, konferenc in političnih sestankov ter pomeni zaključno fazo dela na ustvarjanju koncentracijske vlade. Lahko se reče, da preživlja klero-radikalni režim g. Vukičevića svoje zadnje dni, če ne morda že zadnje ure. Ko se je opoldne g. Radić vračal z dvora so ga z napetostjo pričakovali novinarji in mu stivali razna vprašanja. Predvsem so ga vprašali ali je zadovoljen, da je princ dobil imen hrvatskega kralja.

»Kako bi ne bil«, je odgovoril Radić, »zelo sem zadovoljen. To pomeni, da je naš državi zagotovljena bodočnost najmanj še za 1000 let. Ravno tako dolgo je trajalo hrvatsko kraljestvo kralja Tomislava. Če pa do bimo tretjega kraljeviča, bo dobil ime slovenskega vladarja, ki je vladal pred 1500 leti. Tako bo zagotovljena bodočnost naše države za 2500 let.«

Na vprašanje, kakle novice prinaša o političnem položaju, je g. Radić izjavil: »Kar se tiče vlade, vam lahko izjavim, da nastopijo v najkrajšem času temeljite spremembe. Več vam o tem zaenkrat še ne morem povedati«. Novinarji pa so splošno opazili, da je bil g. Radić nenavadno zadovoljen in dobro razpoložen.

Takoj nato se je g. Radić sestal z g. Pribičevićem in ga obvestil o svojih razgovorih, ki jih je imel tekom dopoldneva. Nato se je podal v ministrsko sobo Narodne skupščine, kjer ga je pričakoval minister dr. Spaho, s katerim je imel nato dolgotrajno konferenco. Dr. Spaho je odšel nato h g. Davidoviću, g. Radić pa se je z njegovim

avtomobilom odpeljal na stanovanje dr. Marinkovića, kjer je ostal v razgovoru z zunanjim ministrom vse do pol 7. zvečer. Odhajajoč od dr. Marinkovića je izjavil novinarjem na vprašanje, kaj jim lahko pove novega: »To bomo šele videli.«

»Govori se, da je bil ponuden vstop v vlado vam, ne pa KDK. Ali znači to razpad koalicije med HSS in SDS?«

»O tem absolutno ne more biti govora. Mi se bomo prej spojili v enotno stranko nego pa razšli. Če bodo še nadalje tako forsirali razpad naše koalicije, se lahko že jutri zedinimo v eno stranko, da jim enkrat za vselej prekrizamo račune.«

Ali se dela na koncentraciji strank, kakor je to napovedal g. Davidović? Ali bo na čelu te koncentracije g. Vukičević?

»To bomo šele videli. Sigurno je, da se dela na koncentraciji.« Medtem ko je bil g. Radić na sestanku z dr. Marinkovićem so bili v predsedstvu kluba SDS zbrani člani vodstva KDK. Od tam se je g. Pavle Radić odpeljal k zunanjemu ministru dr. Marinkoviću ter se nato skupno vrnil z g. Radićem v klub, kjer je g. Radić poročal o svojih razgovorih z dr. Spahom in dr. Marinkovićem.

Okrog 7. zvečer je odšel g. Vukičević na dvor. V kulorjih Narodne skupščine je nervoznost stalno naraščala in razširila se so že vesti, da je g. Vukičević odšel na dvor, da poda kralju demisijsko celokupne vlade. Do tega zvečer še ni prišlo, vendar pa smatrajo v političnih krogih, da je odstop vlade po današnjih dogodkih neizbežen.

Prijateljski pakt z Italijo podaljšan

**Včeraj sta podpisala zun. minister dr. Marinković in italijanski
poslanik Bodrero protokol, s katerim se podaljša prijateljski
pakt do 28. julija**

Beograd, 25. januarja, p. Italijanski poslanik general Bodrero je danes popoldne posetil našega zunanjega ministra dr. Marinkovića. Ob tej priliki je bil podpisan protokol o podaljšanju rimskega pakta do 28. julija t. l. O podpisu tega pakta je bil sestavljen naslednji protokol: »Dne 25. januarja l. 1928, ob 16.30 sta se sestala v zunanjem ministrstvu v Beogradu zunanji minister dr. Voja Marinković in italijanski poslanik general Bodrero, ter podpisala naslednji protokol: Upoštevaajoč potrebo podaljšanja roka

določenega v čl. 4. pakta o prijateljstvu in pristrčnem sodelovanju med kraljevino SHS in kraljevino Italijo, podpisane v Rimu dne 27. januarja l. 1924., sta se podpisana pooblaščenca opremljena s pooblastitili Nj. Vel. kralja SHS in Nj. Vel. italijanskega kralja, najdenimi v dobri in predpisani obliki, sporazumela o tem.

Vlada Nj. Vel. kralja SHS in vlada Nj. Vel. italijanskega kralja sta se imajoč v vidu bližnji rok določen v čl. 4. pakta o prijateljstvu in pristrčnem sodelovanju med kraljevino SHS in kraljevino Italijo, pod-

Voditelji KDK o situaciji

**Brezupni napori nasprotnikov koalicije, da bi razdvojili HSS
in SDS. — Med obema strankama vlada popolna solidarnost
in pride prej do fuzije kakor do razida**

Beograd, 25. januarja, p. Klerikalci in vladni radikali so začeli nocoj širiti med novinarji vesti, da je prišlo do razpada KDK, ker da je popolnoma sigurno, da bodo radičevci šli v vlado in pustili SDS na cedilu. Vesti so se širile zlasti iz okolice g. Vukičevića in so jih celo ministri potrjevali. Izkazalo pa se je, da so večji popolnoma izmišljene in da so jih širili s prozornim namenom, sejati nezaupanje. Intrige pa so kakor vselej doslej tudi tokrat ostale brezuspešne. Nasprotniki koalicije so se že danes lahko prepričali, da je KDK ne samo najmočnejša parlamentarna grupacija, nego tudi da je najsolidnejša zajednica. Te intrige vladnih krogov je še podprl sestanek, ki se je vršil zvečer med g. Radićem in dr. Korošcem, ter vest, da se bo jutri dopoldne sestal z g. Vukičevićem. Iz okolice g. Radića povdarjajo, da so se vršili vsi ti sestanki po sporazumu med voditelji koalicije. G. Radić je ob vsakem sestanku sproti obveščal g. Pribičevića in se je zvečer ponovno sestal v poslanskem klubu z g. Radićem in dr. Žerjavom ter jih podrobno informiral o vseh svojih današnjih razgovorih.

G. Pavle Radić je, odhajajoč iz kluba, izjavil novinarjem, ki so ga takoj

obstopili in mu stivali kopico vprašanj: »Kdo vam pravi, da bo KDK razpadla? To so intrige, ki so brez vsake podlage, in vas prosim, da te vesti najodločnejše demantirate.«

Na prošnjo novinarjev, naj jim da informacije o političnem položaju, zlasti o svojem razgovoru z g. Davidovićem, je g. Pribičević izjavil: »O tem vam ne morem še ničesar reči razen tega, da z razpadom KDK ne bo nič. Videli ste, da šefi KDK nastopajo složno in da se »kmečki demokrati« redno sestajajo na razgovore. Vse ostalo boste izvedeli jutri. Sestanki z g. Davidovićem dokazujejo, da vlada v KDK največja solidarnost in da delamo na ujedinenju vseh demokratskih sil, kakor to zahteva narod.«

Na vprašanje vašega dopisnika, ali je g. Radić vodil današnje razgovore v imenu KDK ali samo v imenu svoje stranke, je g. Pribičević izrecno naglasil: »Vsi razgovori so se vršili v imenu KDK.«

Na razna druga vprašanja je g. Pribičević samo potrdil, da se sestane g. Radić jutri dopoldne ob 10. z g. Vukičevićem, nakar se bo ob 11.30 ponovno vršil sestanek obeh šefov KDK z g. Davidovićem.

Seja Narodne skupščine

**Trajala je le eno uro. — Nujni predlog za pomoč gladoječim.
Odgoditev občinskih volitev v Bosni. — Danes se začne dav-
na debata**

Beograd, 25. januarja, r. Današnja seja Narodne skupščine je trajala le od 10. do 11. dopoldne. Po prečitnem zapisniku je bilo objavljeno, da je glavna kontrola odklonila vladni več viz za porabljen kredite. Za tem je poslanec Josip Predavec predložil zakonski predlog o nujni pomoči in o organizaciji prehrane v krajih, kjer se je pojavila lakota. Svoj predlog je obširno utemeljeval in sta se zanj zavzela tudi poslanca dr. Besarović in Šavlić. Minister dr. Spaho je pristal na nujnost predloga, ki jo je tudi skupščina sprejela. Zakonski predlog poslanca Predavca je bil izročen včeraj izvoljenemu odboru.

Za tem je predsednik skupščine odgovarjal na interpelacijo muslimanov, ki so se čutili žaljene v nekem odstavku včerajšnjega govora Stjepana Radića. Predsednik dr. Perić je izjavil, da inkriminiranega izraza ni slišal, zaradi česar je odklonil zahtevo, da bi izrekel gospodu Radiću ukor. Na vprašanje poslanca Voje Lazića, zakaj Narodni skupščini še ni predloženo poročilo odbora za zakonski predlog o nošenju orožja, je predsednik dr. Perić izjavil,

da se bo to zgodilo v najkrajšem času.

Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo odbora za zakonski predlog o odgoditvi občinskih volitev v Bosni in Hercegovini. Zakon je bil soglasno sprejet. Tudi druga točka dnevnega reda, volitev odbora za proučitev zakonskega predloga o izrednem priznanju službenih let predsedniku Stola sedmorice v Zagrebu dr. Badaju, je bila sprejeta soglasno. Nakar je bil izvoljen tozadevni odbor, v katerem zastopata SDS dr. Prvislav Grisogono in dr. Srdjan Budisavljević. Ravno tako se je izvolitev odbora za proučitev zakonskega predloga o golobih pismošnih izvršila brez debate. V odboru zastopata SDS dr. Milan Metikoš in Dušan Ivančević. Pred zaključkom se je poslanec Voja Lazić zahteval, naj se na dnevni red jutrinske seje postavijo interpelacije, kar pa je predsednik dr. Perić odklonil, češ da še ni prejel nobenih odgovorov od ministrov. Nato je bila seja zaključena in prihodnja napovedana za jutri ob 9. dopoldne z dnevnim redom: razprava o poročilu odbora za zakonski načrt neposrednih davkov.

Klerikalci na seji radikalnega kluba

**Na prošnjo dr. Korošca je radikalni klub povabil na včeraj-
šnjo sejo tudi poslance SLS. — Radikalni poslanci so nezado-
voljni z novim davčnim zakonom. — Skupna prijateljska ve-
čerja**

Beograd, 25. januarja, p. Vesti o intenzivnem delu za ustvaritev koncentracijske vlade so zlasti pri klerikalcih izzvale vidno nervoznost, da ne bi ostali ob strani. Zaradi tega je začel dr. Korošec danes razvijati energično akcijo, zlasti z namenom, da bi dobil lažjo zaščito v radikalnem klubu. Opoldne je posetil g. Vukičevića, s katerim se je razgovarjal celo uro. Dogovorila sta se, da je bila za nocoj sklicana seja radikalnega kluba in da so bili na sejo povabljeni tudi klerikalci. Tako radikali kakor klerikalci so po seji izjavljali, da je bila to samo prijateljska skupna seja zaradi razprave o davčnem zakonu.

Po oficijelnem komunikatu, ki je bil izdan o tej seji, je sejo radikalnega kluba otvoril predsednik g. Velja Vukičević, ki je takoj zaprosil za dovoljenje, da povabi na sejo tudi poslance Jugoslovanskega kluba. Radikalni klub je predlog sprejel, nakar so odšli podpredsednika Milošević in Kujundžić ter tajnik Kobasica v prostore Jugoslovanskega kluba, kjer so povabili tam že zbrane poslance, naj pridejo v radikalni klub.

Ko so poslanci SLS prispeli na radikalno sejo, jih je g. Vukičević pozdravil s sledečim nagovorom: »Gospoda, dovolite, da v imenu poslanskega kluba Radikalne stranke, preden preidemo v razpravo o davčnem zakonu, pozdravim gospode iz SLS. Vi dobro veste, da smo že pred volitvami simpatizirali z vami, in upam, da bodo tudi v bodoče naše zveze vedno lažje, kar bo najbolje demantiralo kampanjo, ki je nastala povodom sklepa blejskega pakta. Ta naš sporazum vsebuje samo delo v dobrobit države in domovine. Treba je, da to

delo nadaljujemo, v tem cilju vam želim dobrodošlico.«

Dr. Korošec se je zahvalil za pozdrav z naslednjim odgovorom: »Globoko sem ginen nad izjavo predsednika radikalnega kluba in predsednika vlade. SLS je bila od ujedinenja do danes vedno v najtesnejši zvezi s člani radikalnega kluba; tudi v onem času, ko nismo bili skupaj in smo bili v opoziciji, smo vzdrževali najprišrčnejše zveze z vami. V zadnjem času, v času vlade g. Nikole Uzunovića in g. Velje Vukičevića so postale te zveze še priskrbnejše in čvrstje. V imenu svojih tovarišev vas zagotavljam naše lojalnosti, delavnosti in iskrenosti! Izvala radikalni klub!«

Nato se je razvila debata o davčnem zakonu. Razpravo je otvoril bivši finančni minister dr. Milan Stojadinović z dolgim govorom, v katerem je ostro kritiziral zakonski načrt o izenačenju davkov. Napadal je vlado, češ, da s tem zakonom povečuje težka bremena predvsem siromakom. Obširno je pletiral za sistem dohodnine, ki bi ga bilo treba uvesti v vsej državi in nanj pripraviti dobro organizacijo finančne administracije. Samo z uvedbo dohodnine se more pravilno izvesti progresivno obdavčenje, kakor to zahteva ustava. Tako pa bodo najbolj prizadeti ravno siromašni sloji.

V enakem smislu so govorili tudi mnogi drugi radikalni govorniki. Debate so se udeležili poslanci Živković, Gura Janković, dr. Kulovec, Nikola Uzunović, Milan Simonić in generalni direktor neposrednih davkov Letic. Debat je bila prekinjena brez konkretnih zaključkov in se bo še nadaljevala.

Pred zaključkom se je posl. Čeda Mihajlović predlagal, da naj se na nocojšnjo skupno večerjo radikalnih poslancev v hotelu Imperial povabijo tudi poslanci SLS. Predlog je bil sprejet in klerikalci so z delom radikalnih poslancev odšli v hotel Imperial.

Amerika v Nikaragui

Managua, 25. jan. (lo.) Ameriški strelci so zasedli brez odpora glavni stan poveljnika nikaraguanskih upornikov generala Sandina.

Podzemsko rovarjenje italijanskega fašizma

Glasilo čl. min. predsednika ugotavlja, da so na delu tajne sile, ki hočejo potlačiti monarhistično afero. — V Društvo narodov majhne države ne smejo preveč zaupati. — Mahinacije fašistične diplomacije pri velesilah. — V Budimpešti ne verujejo v preiskavo!

Praga, 25. januarja. d. Listi se v dolgih člankih bavijo s stališčem Društva narodov v monarhistični aferi. Skoraj iz vseh člankov se vidi, da je češkoslovaška javnost precej razočarana glede postopanja Društva narodov. «Večers», organ češke agrarne stranke, torej stranke ministrskega predsednika Švehla, pravi, da se jasno vidi, da delujejo tajne sile na to, da ne bi prišlo do preiskave na Madžarskem. Tudi to pot se je pokazalo, da je Društvo narodov preveč občutljiva institucija, od katere se skoraj ne more pričakovati energične akcije. To ni prvi slučaj, da zmogovite male države nimajo dovolj zaupanja do Društva narodov in da ne pričakujejo takojšnje pomoči iz Ženeve. To sili k premišljevanju glede varnostnih jamstev, ki jih more Češkoslovaška pričakovati od mednarodne politike. Vsekakor je pretirano preveliko zaupanje na Društvo narodov.

List opozarja na uvodni članek pariškega «Figara», v katerem se dvomi o vrednosti pogodb z Malo antanto z ozirom na nemško propagando proti ohranitvi sedanji meji v Evropi. Če torej celo Francija, najboljši prijatelj Male antante, skeptično gleda na Društvo narodov, se mora Češkoslovaška zavedati, da se lahko zaneša samo nase.

Berlin, 25. januarja. s. «V o r t s» se bavi z dejstvom, da se vedno najavlja protest Male antante v zadevi tihotapstva orožja na Madžarsko, da se pa ravno tolikokrat ta protest zopet odgađa. Vzrok za to odgoditev vidi list v tem, da skuša italijanska vlada sedaj pridobiti Rumunijo za to, naj odstopi od nameravane skupne akcije v Ženevi. Poleg dejstva, da snubi Mussolini sedaj v Rimu Titulescu, pridno delujejo italijanski poslanci v Londonu, v Parizu in najbrže tudi v Berlinu na tem, da pridobijo velesile, da bi se monarhistična afero potlačila. Upajo, da bo splošen pritisk vlad velesil končno dovedel do tega, da bosta Praga in Beograd odstopila od svoje namere.

List svari nemški zunanji urad, da bi se spustil v to, da se vsa zadeva potlači. Argument solidarnosti med razoroženo Nemčijo in razoroženo Madžarsko nikakor ne pridi v poštev. Pri tej zadevi gre za jasni dokaz za podzemsko rovarjenje italijanskega fašizma v srcu Evrope. Italija hoče oborožiti Madžarsko, ker potrebuje, ako pride do vojne z Jugoslavijo, zaveznika za hrbtom svojega nasprotnika.

Budimpešta, 25. januarja. d. V tujakih političnih krogih so z velikim zanimanjem pričakovali včerajšnjo sejo češkoslovaške zbornice, na kateri se je razpravljalo o monarhistični aferi. Zlasti so se interesirali za vladno izjavo. Nihče ni pričakoval, da bo ta vladna izjava sestavljena v tako zmernem tonu. Menijo, da je vzrok za to zmerno stališče v tem, ker je Mala antanta prepričana, da proti Madžarski ne bo ničesar opravila pri Društvu narodov.

Viharna seja čl. zbornice

Snoči je bila vladna izjava o monarhistični aferi sprejeta s 165 proti 44 glasovom. — Viharno glasovanje. — Komunisti povzročili velik trušč. — Slovaški klerikalci za enotno čl. republiko

Praga, 25. januarja hg. Današnja seja poslanske zbornice, na kateri se je nadaljevala debata o monarhistični aferi in o članku poslanca Tuke, je trajala pozno v noč. V debato je poseglo več poslancev opozicije in vladnih strank, med njimi zastopnik slovaških klerikalcev, ki je popolnoma desaviral članek Tuke ter se lojalno izjavil za češkoslovaško državo.

Glasovanje o vladni izjavi se je vršilo po 10. uri in sicer na zelo viharan način. Vlada je dala tik pred glasovanjem razdeliti med poslance dva odgovora na interpelacije. Prvi odgovor se je tikal interpelacije o tajnem oboroževanju Madžarske ter je opozarjal na izjavo, ki jo je podal zastopnik ministrskega predsednika. Drugi odgovor se je bavil s člankom poslanca Tuke, ki je ugotovil, da je najvišja norma češkoslovaškega pravnega reda ustava, po kateri tvori češkoslovaška republika nedeljivo celoto. Zaradi tega se pravni red ne sme prekiniti.

Novi madžarski nadškof za povratek Habsburžanov

Dunaj, 25. januarja. h. Na pozdravno pismo novonastanovanemu madžarskemu nadškofu primas Serediju je predsednik cesarja zveste ljudske stranke polkovnik Gustav Wolf sprejel naslednje brzojavko: Za prisrčno čestitko, ki ste mi jih poslali ob priliki mojega imenovanja za madžarskega primasa kardinala, se vam najprijetneje zahvaljujem. Naj bi se avstrijskim legitimistom pod vodstvom grofa Apponyja kmalu poročilo najti platformo, na kateri bi bilo vsako sovraštvo med razredi in plemenom izključeno. Bodočnost Avstrije in Madžarske je utemeljena ednole v nezlojnih zvestosti k dedni dinastiji in v pragmatični sankciji, ki je še v veljavi.

Poljsko-ruski odnosi

Varišva, 25. jan. (be.) Načelnik trgovinskega oddeljenja je odpotoval v Moskvo, da podpisne s sovjetsko Rusijo trgovinsko pogodbo.

ker Nemčija in Italija nikakor ne bosta glasovali za postopanje proti Madžarski. Poleg tega se domneva, da sedanji korak Male antante ne bo imel nikakoli posledic, ker se more investigacija odrediti in izvršiti samo na predlog.

Madžarski krogi trdijo, da se bo sicer Mala antanta prizadevala doseči s pritiranjem dejstev, da bo Svet Društva narodov storil kak korak proti Madžarski, vendar pa izgleda, da je češkoslovaška vlada prepričana, da postopanje Društva narodov proti Madžarski ne bo imelo nobenega uspeha. Madžarska smatra, da je ta incident za njo odpravljen.

London, 25. januarja o. «Daily Telegraph» pravi, da je bila izročitev note Društvu narodov s strani Male antante zaradi monarhistične afere odgodena, ker je tozadevno intervenirala neka velesila. V zvezi s tem dogodkom spravlja list obisk rumunskega zunanjega ministra Titulescu v Rimu. Pravi, da hoče rumunska vlada postopati napram Madžarski povodom afere v Monstru z največjo previdnostjo, ker si bo Titulescu tekom svojih razgovorov s Mussolinijem skušal zagotoviti naklonjenost Italije za rešitev vprašanja rumunskih narodnih manjšin na Madžarskem.

Titulescu ponovno pri Mussoliniju

Rim, 25. januarja h. Danes kasno popoldne se je Titulescu drugič sestal z Mussolinijem. O tem sestanku do sedaj ni bil izdan noben komunikat. Dopoldne so rumunskega zun. ministra zopet posetili novinarji, katerim pa Titulescu ni povedal nič bistvenega. Ko je novinar stavljal vprašanje: Kaj pa je s Karlom, je odgovoril Titulescu: To ni vprašanje, ki interesira narod, temveč ki razburja samo vas novinarje. Glede mladega kralja Mihajla je izjavil Titulescu, da mu gre izbornu. Se igra in je zelo ljubezljiv. Svoji ministrom do sedaj ni napravil nobenih težav. Na drugo vprašanje o možnosti nove vojne, je izjavil Titulescu: Rumunija hoče mir, vendar pa mora dati sledečo definicijo mira: Mir je interval med 2 vojnama ali še bolje rečeno razpoloženje. Tako vsaj objavlja rimski «Impero» razgovor Titulescu s novinarji.

Rumunija že ugodila Mussolinijevi zahtevi

Bukarešta, 25. jan. h. Notranji minister Duca, ki zastopa odsotnega zunanjega ministra Titulescu, je odgovoril na vprašanje poslanca narodne kmečke stranke Ciocopa, kakaj se je zakasnila intervencija Male antante, da se bo svet Društva narodov na svojem rednem zasedanju meseca marca bavil s to zadevo. Države Male antante zaradi tega ne smatrajo za potrebno, da bi hitele s svojo intervencijo, vendar pa hočejo z vso odločnostjo brati svoje interese.

Vlada odklanja z vso odločnostjo namere, ki jih vsebuje ta članek.

Komaj je predsednik zasedel svoje mesto, so komunisti pričeli divje klicati. Razvilo se je ostru prerekanje med komunisti na eni strani, češkoslovaškimi socialisti ter na rodnimi socialisti na drugi strani. Socialni demokrati so klicali komunistom: Agenti Horthyja! Razburjenje je naraslo tako, da je izgledalo, da bo prišlo do medsebojnega obračunavanja. To so preprečili nevturalni poslanci. Med truščem in hruščem sta izjavila govornika češkoslovaških socialistov in narodnih socialistov, da stranki vzameta vladno izjavo na znanje, toda samo z ozirom na zunanje ministra dr. Beneša in z ozirom na inozemstvo, nikakor pa ne zaradi današnje vlade. Proti vladi bodo slej ko prej v najostrejši opoziciji.

Pri glasovanju je bila nato vladna izjava sprejeta s 165 proti 44 glasovom.

Preganjanje opozicije na Madžarskem

Budimpešta, 25. januarja. s. Na današnji seji poslanske zbornice je poslanec Pavel Sandor predlagal, naj se denar sirot valorizira najmanj z 10 odst. Socialnodemokratski poslanec Esztergályos se je branil pred napadi finančnega ministra ter je izjavil, da je parlament edino mesto, s katerega more njegova stranka zastopati interese delovnega ljudstva, ker se socialnodemokratski listi preganjajo in socialna demokratska zborovanja ali prepovedujejo, ali pa razpuščajo. Finančni minister dr. Bude je protestiral, da si prilasča socialnodemokratska stranka monopol za zastopstvo delovnega ljudstva. Minister je nato izjavil, da bo vlada v okviru zakonskega predloga uredila valorizacijo sirotinskega denarja.

Vprašanje agrarne reforme v Jugoslaviji pride pred mednarodni forum?

Lausanne, 25. januarja. d. Tu se je pričel pred mešanim madžarsko-češkoslovaškim razsodiščem proces madžarskega optanta grofa Andreja Hadik-Barkozzi proti češkoslovaški državi. Grof Hadik je imel posestva na Slovaškem, od katerih je bilo 6 tisoč katastralnih orakov določenih za izvedbo agrarne reforme, a 500 ha je ostalo lastniku. Tožitelj trdi, da ga je češkoslovaška država ogoljufala, ker je za njegovo posestvo, ki so bila cenjena na 12 in pol milijona Kč izplačala samo 5 milijonov in da so ona posestva, ki niso bila razlašena, bila postavljena pod pristilno upravo. Brezdomno je, da bo ta proces našel vprašanje agrarne reforme na Češkoslovaškem.

Ni izključeno, da bodo madžarski posestniki s svojim nastopom povzročili, da se bo načelo tudi vprašanje agrarne reforme v Jugoslaviji. Vsekakor bo razsodba v tem procesu načelne važnosti za prihodnje odločitve v procesih optantov proti Mali antanti.

Coolidge obžaluje, admiral Plunkett preklicuje

Washington, 25. januarja. d. V vladnih krogih je propaganda, ki se opaja v vojski in mornarici za povečanje vojske in mornarice, napravila precej neugoden vtis. Sam predsednik Coolidge je izjavil, da globoko obžaluje to propagando. Viceadmiral Plunkett, ki je s svojim govorom o mornariskem programu Zedinjenih držav izzval največjo pozornost in kateremu je odgovoril senator Borah, izjavlja, da so napadno tolmačili njegova izjavljanja. On ni hotel nikakor povdarjati, da je vojna med Ameriko in Anglijo neizogibna. Vendar pa proti Plunkettu ne bo mornariški departement storil nobenih oficijelnih odredb.

Važna zakonska reforma v Nemčiji

Berlin, 25. jan. d. Wolfur urad poroča, da se je v pravnem odboru poslanske zbornice, ki razpravlja o reformi ločitve zakonov, dosegel sporazum o načelih določb glede ločitve zakonov. Po daljši debati je bil z majhnimi izjemami sprejet predlog, ki se glasi: Zakonec lahko toži na ločitev zakona, ako iz katerega drugega vzroka, kakor dosejati določenih ločitvenih vzrokov nastopi globok razdor v zakonski zvezi, da ni pričakovati bistvu zakona odgovarjajočega nadaljevanja življenjske skupnosti in ako zaradi razdora življenjske skupnosti zakonov ne obstoji več najmanj eno leto pred vložitvijo tožbe. Nadalje je bila z večino glasov sprejeta določba predloga, po kateri more zakonec tožiti za ločitev, ako sta živila zakonca popolnoma ločeno najmanj pet let, ne da bi obstojal vzrok, da je eden izmed zakoncev v zlobnem namenu zapustil drugega.

Argentina proti reorganizaciji vseameriške unije

Havana, 25. januarja. g. Argentinski delegat Puerton je zopet ostro nastopil proti nameravani reorganizaciji vseameriške unije. Ta nastop je indirektno napršen proti politiki zaščitnih carin. Puerton je v ultimativni obliki izjavil, da Argentina ne bo podpisala nobenega dogovora o reorganizaciji unije, ki ne bi nalagala vseameriški uniji dolžnost, da postavi smernice za znižanje ali če mogoče odpravo visokih zaščitnih carin v trgovini med posameznimi ameriški državami. Ostali ameriški delegati vidijo v tem postopanju Argentine najmanj prehodno zapreko za nameravano reorganizacijo vseameriške unije. (Republika Kolumbija pa je stavila predlog, ki predvideva ustanovitev stalnega vseameriškega razsodišča za rešitev vseh sporov, ki bi nastali med posameznimi ameriški državami. Ustanovitev takega razsodišča bi pomenila, da se hoče Amerika odreči haaškega razsodišča.

Pangalosos proces

Atene, 25. jan. g. Tajnik parlamentarne preiskovalne komisije je odpotoval na Kreta, da izroči predsedniku apelacijskega sodišča obtožilni material proti Pangalosu, kateremu bodo dostavili obtožnico v pristilno delavnico, tako da se bo obravnavala proti bvišemu diktatorju mogla pričeti že v kratkem.

Buharinova izjava o kapitalizmu

Pariz, 25. jan. s. «Matin» poroča, da je Buharin po komunističnem zborovanju v Moskvi podal sledečo izjavo: Kapitalizem nas nadkriljuje na tehničnem in znanstvenem polju, vendar pa zaradi tega ne bomo prekinili boja proti njemu.

Razveljavljenje kandidatnih list na Poljskem

Varišva, 25. jan. g. Glavna volilna komisija je po proučitvi predloženih 35 kandidatnih list proglašila za neveljavno komunistično listo in listo levitarskih socialistov, kor sta bili obe listi spisani od ene in iste osebe, kar po zakonu ni dovoljeno.

Razorožitvena posvetovanja v Pragi

Praga, 25. jan. h. Danes se je dr. Beneš sestal s člani varnostne konference, ki so že dospeli v Prago. Grški minister Politis se ni dospel semkaj. Mortimor razgovori se pričnejo jutri ob 3. popoldne. Nocoj je priredil japonski poslanik večerjo na čast glavnega podtajnika Društva narodov Lagimura.

Norveška vladna kritika

Oslo, 25. jan. (be.) Voditelj delavske stranke Madsen je nenadoma odklonil postav novega ministarstva, akoravno je njegova stranka dan poprej na to pristala.

Senzacionalen vohunski proces v Moskvi

Moskva, 25. jan. g. Pred vrhovnim sodiščem se vrši proces proti škofu katoliške cerkve in apostolskemu administratorju žitomirskemu okrožja Teofilu Skalskemu, ki je obtožen političnega in strategičnega vohunstva ter podpore obojenim vohunov v korist Poljske. Razprava je tajna.

Zopet vesti o vojaškem uporu v južni Rusiji

Bukarešta, 25. jan. d. «Universul» poroča iz Kišineva, da je v Bender dospelo mnogo ruskih beguncev, večinoma inteligentov. Sovjetske oblasti so nekatere med begom aretirale ter takoj dale ustreliti. Policija v Kišinevu je potrdila prihod ruskih beguncev, ki izjavljajo, da vlada v Rusiji velik teror. Nekateri listi poročajo, da so se v nedeljo, ponedeljek in torek slišali v severni Besarabiji topovski strel od ruske meje. Iz tega je sklepalo, da je izbruhnil vojaški upor, ki so ga udušili s topniškim ognjem. Obmejno rusko prebivalstvo je pobegnilo preko Dnjestra na rumunsko ozemlje.

Snowden proti revolucijonarnemu pokretu delavstva

London, 25. januarja. (lo.) Danes je sklenil Svet kongresa delavskih organizacij, da se nadaljujejo pogajanja glede sodelovanja z industrijskimi podjetniki. Tozadevni odbor, ki je razpravljal o prvem povabilu delodajalcev zadnjega novembra, je bil pooblaščen, da zbere material, o katerem se bo diskutiralo. Ta odločitev pomenja, da so angleške delavske zveze za industrijski mir in vzbuja upanje, da bo ta cilj v kratkem dosežen.

Včeraj je govoril o tem sklepu delavskih organizacij bivši zakladnik minister v delavski vladi Filip Snowden. Govornik je povdarjal, da bo ta dogodek imel velike in blagodejne spremembe v odnosih med delodajalci in delojemalci. Govornik je nadalje ostro grajal stališče manjšine delavstva, ki odklanja vsako sodelovanje z delodajalci. Snowden je nadalje izjavil, da ni bolj nesprejemne ideje, kot misel, da bi neudarna revolucija spremenila sedanji industrijski sistem in da bi se moglo na razvalinah starega zgraditi nov industrijski red. Napredek na tem polju na ta način je absolutno nemogoč. Delavstvo deli od delodajalcev le skupina ozkostranih in sebičnih ljudi, ki nečesto žrtvovati svojih osebnih interesov skupnemu blagru. Trditve, da pod sedanjim gospodarskim sistemom ni mogoče izboljšanje eksistentnih pogojev delavstva, je nesmiselna. V zadnjih osmih letih so se življenjske razmere delavstva izboljšale in to ne z borbami, ampak s sodelovanjem delavstva.

Madžari predlagajo grofa Apponya za Noblovo mirovno nagrado

Budimpešta, 25. jan. s. Univerza v Pečuju je na Noblovo ustanovo poslala prošnjo, naj se podeli mirovna Noblova nagrada madžarskemu državniku grofu Albertu Apponyju. Noblova ustanova je nato sporočila pečujski univerzi, da je vzela kandidaturu grofa Apponyja na znanje in je zahtevala dokumente za dejanja, ki jih je navedla prošnja. Univerza je takoj ugodila tej zahtevi.

Francija in Porenje

Berlin, 25. jan. s. Listi objavljajo Sauerweinov članek o politični stabilizaciji Francije. Sauerwein pravi med drugim: Lahko zagotovim, da je v francoskem ministriškem svetu 9 članov zato, da se zniža rok za izpraznitve nemškega zasedenega ozemlja, 4 člani pa so proti.

Aretacija tretjega francoskega komunističnega poslanca

Pariz, 25. jan. s. Komunistični poslanec Marty, ki so ga iskali, da bi nastopil svojo kazen, je bil včeraj v Boulogne sur Seine aretiran ter davi prepeljan v jetnišnico Sante.

Francoska vojaška komisija v Grčiji

Atene, 25. jan. s. Zunanji minister in vojni minister sta včeraj s francoskim poslanikom podpisala dogovor, po katerem bo ostala francoska vojaška komisija v Grčiji do početka leta 1929, število članov te komisije pa se zniža od 16 na 10.

Voldemaras v Berlinu

Berlin, 25. jan. s. Litovski ministriški predsednik Voldemaras je davi v spremstvu svoje soproge dospel semkaj.

Stavkovna svoboda v Italiji

Rim, 25. jan. g. Meseca junija 1926, so milanski šoferji stavkali. Voditelji stavke so bili sedaj na podlagi fašističnega delovnega zakona obojeni na en mesec ječe in na 6 mesečno izključitev od dela.

Potresni sunki na Dunaju

Dunaj, 25. jan. h. Ob 9.10 zvečer se je tu občutil lahek potresni sunk. Škode ni nobene. Tudi v okolici so čutili potres. Najbolj v Schwadorfu, ki je bil ognjišče lanskega potresa. V Schwadorfu je prebivalstvo iz strahu zapustilo hiše.

Veliki viharji in nesreče na morju

London, 25. jan. n. Nad Anglijo so včeraj zopet divjali siloviti viharji. Orkan je od časa do časa dosegel 70 milj hitrosti na uro. Del doline Temze je zopet pod vodo. Zelezniška zveza pri Harlechu je pretrgana.

Bruselj, 25. jan. (be.) Na maroški obali se je potopil belgijski potniški parnik «Eli-sabeth Lilles». Na parniku je bilo več sto potnikov, katerih usoda ni znana.

Berlin, 25. jan. (lo.) V Severnem morju se je dogodila nenavadna pomorska katastrofa. Nemški parnik «Mauritas», ki je bil v nevarnosti, je zaprosil nemški parnik «Albatros», naj ga dovede v luko. Pri tem so se zaradi strahovitega viharja pretrgale med obema parnikoma vezji, nakar se je parnik «Albatros» s 13 možni posadke pogreznil, medtem ko je parnik «Mauritas», ki je sam zaprosil za pomoč, srečno dospel v pristanišče.

Buenos Aires, 25. jan. (be.) V pokrajini Salta je reka Arias poplavlila velike dele ozemlja in napravila veličansko škodo.

Bolezen ministra Savića brezupna

Beograd, 25. januarja. p. Iz Niša poročajo, da se je davi znatno poslabšala bolezen ministra za narodno zdravje dr. Savića. Pri zavesti ga vzdržujejo le še z injekcijami. Zdravnik dr. Lauper, ki se nahaja pri njem, je pričel izgubljati vsako nado. Pritisk krvi ponehuje. Bolnikovo stanje je zelo kritično in skoro ni nobenega upanja, da bi ostal pri življenju. Na izrečno željo kralja je odpotoval danes v Niš kraljev osebni zdravnik dr. Koen.

Odlikovanja višjih oficirjev

Beograd, 25. januarja. i. Kralj je podpisal 24. t. m. večji ukaz o odlikovanjih v vojski in mornarici. Med drugimi so bili odlikovani: z redom Karagorgijeve zvezde IV. vrste divizijski general Danilo Kalafatić, kontreadmiral Metod Koch, generalštabni podpolkovnik Leon Rupnik, generalštabni podpolkovnik Ninko Milinković; z redom Belega orla I. vrste: armijski general Krsta Smiljanić, armijski general Peter Pešić; z redom Sv. Save I. vrste: divizijski general Milan Nedić, divizijski general Dragoljub Uzun; z redom Sv. Save II. vrste divizijski general Sava Trifković.

Odgodena seja finančnega odbora

Beograd, 25. jan. p. Danes dopoldne bi imela biti seja finančnega odbora, ki pa je bila odgodena zaradi drugih nujnejših dogodkov in sej poslanskih klubov. Prihodna seja finančnega odbora bo sklicana pisмено.

Tudi demokratski poslanski klub je imel sejo, na kateri so razpravljali o davčnem zakonu. Debatu o tem pa tudi danes še ni bila končana in se bo jutri še nadaljevala.

Danes odpotuje rumunska kraljica

Beograd, 25. jan. p. Rumunska kraljica Marija bo s princem Illeano brzkone že jutri odpotovala v Bukarešto.

Izlet nemških industrijcev v Jugoslavijo

Beograd, 25. jan. p. Gospodarski krogi v Düsselndorfu so na inicijativu našega tam mošnjega generalnega konzula Branka Markovića sklenili, da pridejo v našo državo in si ogledajo naša trgovska in industrijska središča. V to svrhu sta stopili v dogovore trgovska zbornica v Düsselndorfu in trgovska zbornica v Beogradu.

Spor zaradi ribiških otokov

London, 25. jan. (be.) Med Norveško in Kanado je izbruhnil spor zaradi posesti nekega otočja v severnem Atlantiku. To otokje zahteva sedaj Kanada, akoravno ga je Norveška že pred leti anektirala. O sporu živahno razpravlja londonsko časopisje, ker obstoji sličen spor med Norveško in Anglijo zaradi otoka Bouvet v Lednem morju.

Zanimiva aretacija nemških vojakov

Giesse, 25. jan. g. Oddelek za brezzično službo tujaknjega obrambnega bata-ljona, obstoječ iz petih mož, je bil aretiran. Vojaki so poskušali dobiti brezzično zvezo z inozemstvom. Ali gre za nevarne poskuse ali pa za veleizdajo, še ni ugotovljeno.

Afganistanski kralj v Parizu

Pariz, 25. jan. g. Afganistanski kralj in kraljica sta danes dospela semkaj, kjer so jih sprejeli predsednik republike in druge politične osebnosti.

Štirinadstropna hiša se je zrušila

Kassel, 25. jan. g. Danes dopoldne se je zrušila štirinadstropna nova hiša, ki jo gradi tvrdka Rudolf Karstaadt v mestnem delu Bettenhausen. Vodja delavcev je že zjutraj opazil, da se maje oder in zidovje. Takoj je odredil, da morajo vsi zidarji in delavci zapustiti oder. Ne dolgo nato se je z velikanskim hruščem zrušila hiša v odrom vred.

Masarykova genealogija

Pisatelj velikega dela «Staromoravski rodovi», znani genealog Jožef Pilnaček, je izdal izčrpen monografijo o izvoru predsednika Masaryka. V rodovniku je navedenih 75 oseb, ki so dokazljivi potomci Jana Masaryka, rojenega 1620. v Radimovem (Slovaška) in umrlega 1700. v Holiču. To je oče pradede Masarykovega pradede. Najstarejši sledovi Masarykov, ki so se pisali tudi Masarik, Masar ali Masarovich, segajo v l. 1540. in jih najdemo v južnovzhodni Moravski, v okolici Ogrske Gradišča in Ogrske Ostrove. Masarykovi predniki so bili vsi kmetje. Njegova mati je izvirala iz moravske gostilničarske rodbine. Med njimi predniki jih je mnogo, ki nosijo nemško ime. Sploh so v Masarykovem rodovniku Čehi, Slovaki in Nemci skoraj enako močno zastopani.

Kontrola investicij v Rusiji

Moskva, 25. jan. (lo.) Ker se je v zadnjem času opazilo, da so se za investicije porabile veličanske vsote državnega denarja, je vlada sklenila, da bo pazila na natančno kalkulacijo pri investicijah. Najvišja gospodarska oblast sovjetske unije je v papirni industriji dognala pri investicijskih delih mnogo pomanjkljivosti. Več vedilnih oseb v gospodarstvu je dobilo zaradi neprimernih investicij ukor.

Zrakoplovni promet med Ameriko in Anglijo

Newyork, 25. jan. (lo.) Tujak se je ustanovilo društvo za zrakoplovno zvezo med Newyorkom in Anglijo. Društvo bo zgradilo velikanske zrakoplove, ki bodo lahko prevajali do 100 oseb in bodo vozili s hitrostjo 200 km na uro.

Naši kraji in ljudje

Drugi princ krščen na ime slavnega hrvatskega kralja Tomislava

Obred po določenem ceremonijelu. — Živahnost na dvoru. — Številne čestitke. — Najboljši omen, da bo tretji princ krščen z imenom Samo

Beograd, 25. januarja

Po točno določenem ceremonijelu se je opoldne izvršil na dvoru krst drugega princa, ki je dobil ime Tomislav. O krstu je bil sestavljen naslednji akt:

Danes 12/25. januarja 1928 se je izvršil po predpisih svete pravoslavne cerkve krst drugega sina N. Vel. Aleksandra I. kralja Srbske, in kraljice Marije, — rojenega v prestolnem mestu Beogradu, v kraljevem dvoru 6/19. januarja 1928. Zjutraj. Ime krščenca je Tomislav. Bote je N. Vel. kralj Velike Britanije Jurij, ki ga je zastopal njegov opolnomočeni minister g. Cunard. Krst se je vršil v kraljevem dvoru. To besedilo bo zabeleženo tudi v rodovni knjigi dvorske kapele sv. Očeta Vasilija. — Pečet. — Podpisli: Aleksander I., dvorski protorej: Mihajlo Popović, zastopnik bota: poslanik Cunard.

Povodno krsta je bilo danes na dvoru izredno živahno. Vsi voljaški in civilni dvorni funkcionarji so imeli polne roke posla. Na dvor je dospelo ogromno število čestitk, kraljica pa je prelela mnogoštevilne šopke cvetja. Ob 11. dopoldne so pričeli prihajati na dvor prvi povabljeni. V veliki dvorani dvora so se zbrali kraljevi voljaški in civilni dvorjaniki z maršalom dvora na čelu. Prihod botrovega namestnika poslanika Cunarda je bil izredno zanimiv, ker so mu bile kot zastopniku angleškega kralja izkazane časti kakor suverenu.

Ko so vsi povabljeni zavzeli svoja mesta, je maršal dvora napovedal prihod N. Vel. kralja, ki je prišel v dvorano v paradni generalski uniformi. Na sebi je imel red. sv. Andreja Prvoznane. Za njim je prišel knez Pavle v paradni gardni uniformi, njegova soproga kneginja Olga, rumunska princeznica Ileana in grška princeznica Elizabeta. Prihod kraljeve rodbine so sprejeli vsi navzoči z živjo-klici.

Točno ob 12. je prišla mlada novorojenčka njegova dojilja. Ob prihodu v dvorano sta ga pričakovala rumunska kraljica Marija kot njegova kumica in kum. Nato se je izvršil krstni obred. Po čestitanju je kralj eksoz dvorano odšel v obednico, kjer se je nato vršila zakuska, ki je trajala pol ure. Kralj je obdržal cerce, nakar se je umaknil v svoje prostore.

Delstvo, da je bil drugi princ krščen na ime najznamenitejšega hrvatskega kralja

Tomislava, je vzbudilo splošne simpatije in se smatra za najboljši omen, da utege biti — tretji princ krščen z imenom Samo... Vodo, s katero so krstili novorojenčka, so prinesli posebni kurirji iz Jadrana, Vardarja, Dumava in Save.

Vrstnik princa Tomislava na Jesenicah

Istočasno rojstvo kraljevskega princa in malega Jeseničana.

Istočasno, ko so se v Beogradu veselili na dvoru radostnega dogodka in so topovi in zvonovi mogočno oznanjali rojstvo drugega princa, je tudi na Jesenicah ugledal beli dan — oziroma najprej noč in nato jutro — krepak fantič, drugorojenec mlade matere gospe Marije Kapusove.

Dogodek je res prav zanimiv: princ in mali Jeseničan sta se rodila isto uro, isto minuto, z istim imenom matere, oba drugorojenca in po teži oba enako krepka.

Oče prinčevega vrstnika, g. Kapus, ki je uslužben v artiljerijskem tehničnem zavodu v Kragujevcu, je takoj po obvestilu o rojstvu svojega drugega sinčka sporočil za namitvo koincidenco maršalatu dvora in priložil prošnjo, da bi njegovemu sinu kumoval pri krstu kralj Aleksander.

Železničarjem v vednost

Na pismeno vlogo, predloženo dne 21. t. m. direktorju državnih železnic v Ljubljani, je direktorja stopila dne 23. t. m. v oficijelna pogajanja z Nabavljalno zadruzo uslužbencev državnih železnic v Šiški ter so od zadruge bili predloženi predlogi glede nadaljnje prehrane slovenskih železničarjev. Nadalje je g. direktor dne 25. t. m. sprejel deputacijo vseh podpisanih organizacij ter sporočil, da je na našo pismeno vlogo danes brzojavno odredil nadaljnje izdajanje živil na kredit ter da danes odpošlje predlog Nabavljalne zadruge v Šiški ministrstvu za promet v odločitev.

Deputacija je objasnila g. direktorju dejansko stanje ter prosila, da se na pismeno vlogo da od direktorja pismen odgovor, kar je g. direktor obljubil. Ker se po progah raznašalo vse mogoče vesti pozivamo vse članstvo in tudi ostale slovenske železničarje, da naj vsem tem vestem ne nasedajo ter ohranijo strogo disciplino.

Izdajanje živil na kredit je izposlovano, podpisane organizacije bodo zastavile vse svoje sile, da se tudi vprašanje Gospodarske poslovalnice in prehrane slovenskih železničarjev reši pravično, pošteno in odgovarjajoč socialnemu položaju slovenskih železničarjev, ki so s svojim delom zaslužili, da se z njimi s strani pristojnih oblasti postopa človeško ter se jih ne tira v gospodarsko propast. — Oblastni odbor UJNZB, Oblastna uprava združenja strojevodil, Oblastna uprava udruženja kurjačev in Društvo profesoristov v Ljubljani.

Dva nesrečna dogodka pri Sv. Juriju ob Ščavnici

Smrt starke v potoku. — Požar. Sv. Jurij ob Š., 25. januarja

Pretekli petek se je vračala iz naše vasi proti domu posestnika Špičarka iz Staneškega vrha. Na ozki brvi ji je spodrsnilo in se je zgrudila v vodo. Potok je tu sicer zelo plitke, toda nesrečno staro je bržčas prijel krč in se je v vodi utopila. Našli so jo otroci, ki so se vračali iz šole, in pokli-

Italijanska špijonaža v Ljubljani

Senzacionalno razkritje »Orjuna«, ki napoveduje razkrinkanje cele vrste prodanih duš. — Težka obdolžitve italijanskega konzula markiza Gavottija

Ljubljana 25. januarja.

Glasilo jugoslovenskih nacionalistov »Orjuna« prinaša v današnji številki senzacionalno razkritje o obilici italijanskih špijонов, ki opravljajo svoj posel v Ljubljani in po Sloveniji.

Kolikor posnamemo iz današnje objave in iz informacij krogov, ki jim je stvar podrobno znana, gre za dobro zasnovano akcijo, da se napravi razdor v Orjuni, in sicer po raznih medsebojnih tožbah in prepirih med Orjunami, se je ta zamišljena načrt skoraj posrečil. Nacionalisti so sicer že pred mesec prišli na sled temu rovarstvu, toda iz taktičnih — tako pravi »Orjuna« — razlogov niso mogli nastopiti proti tem tujim plačancem.

Glasilo Orjunašev danes imenuje kot prvega italijanskega špijona tržaškega Slovence, trgovca Egidija Perica, obeta pa, da bo v prihodnjih številkah razkrinkalo še celo vrsto drugih prodanih duš.

Delavnost teh tipov ni bila naperjena samo proti Orjuni, marveč predvsem proti naši vojski, za kar imajo nacionalisti nedvomne pismene dokaze. Še v tretji smeri so se po orjunaških zatrdilih udeleževali ti plačanci: Ojavljali so konzulatu vse pismene Slovence, ki so se po poslih mudili v Ljubljani in marsikdo je prišel v spisek nezanesljivih državljanov, po povratku domov pa so ga čakale še druge neprijetnosti.

»Orjuna« doži tukašnjega italijanskega konzula markiza Gavottija in pravi, da so njegovi ogleduhi raztreseni po vseh javnih lokalah, kjer prisluškujejo in donosajo konzulu, kar so izvedeli. Ti zaupniki dostikrat

cali ljudi na pomoč. Kmalu so prispeli na lice mesta tudi zdravnik in orožniki. Zdravnik je skušal obuditi ponesrečenko z umetnim dihanjem, a ves trud je bil brezuspešen. Starica je ležala v vodi gotovo že pol ure. Truplo so prenesli v mrtvašnico. Tragična smrt splošno znane in priljubljene stare posestnice je globoko pretresla poleg sorodnikov tudi sosedo in znance.

V ponedeljek, okrog pol 11. dopoldne, je vaščane opozoril na novo nesrečo plat zvočna. Vse se je zbralo pri cerkvi in ljudje so drug drugega spraševali, kje gori.

»Pri Korenovih!« je povedal nekdo in vse je hitelo tjakaj na pomoč. Z dvema brizgalnima se je posrečilo pogumnim možem in mladeničem, da so oteli premičnino in rešili tudi gospodarsko poslopje. Hiša, ki je gorela, je bila krita s slamo in je bila hipoma v plamenih. Kar je bilo na podstrešju, je zgorelo vse. Kako je ogenj nastal, še ni dognano. Najbrž pa je iz dimnika padla teska na slamo in povzročila ogenj. Nesreča je tom večja, ker so Korenovi bili zavarovani le za malenkostno vsoto, kar naj bo ponovno v opomin vsem onim, ki še niso zvišali svojih nizkih zavarovalnin.

Danes ob 5, 7, 8, in 10.

CIRCUS TOM MIX

Pustolovna drama v 6 dejanjih, v glavni vlogi predrznostni cowboy Tom Mix. Telefon 2730 Kino »Dvora«

Ljubljani slednjič dognali, da gre za manipulacijo rafinirane sleparke. Tvrda Krisper je zadevo poverila policiji, ki je pričela takoj zasledovati opasno pustolovko.

Slednjič se je detektivu posrečilo goljufico izslediti, in sicer v osebi bivše natakarkice O., uslužbene sivočrtno v neki blejski restavraciji. Sleparke je imela tudi pomočnico v osebi znane potepuške Školastike Kureševce, kateri je zopet pomagal neki njen paldaš Policija zasleduje sedaj še ta dva, ki sta pa neznankom odmevala.

Tatinski roman debeluške Lojzke

Dolgoprstne avanture »Bela kapica« po Ljubljani in Gorenjskem.

Ljubljana, 25. januarja

Policijski organi so že več dni pazno motrili nekam razsipec in nenavadno lahkomiselni način življenja 20letne bivše trgovske valenke Lojzke Grmovce, stanujoče v Trnovem, v Cerkveni ulici. Detektivji so oprezovali okrog ogle hiše in ji sledili na vsak korak. Policijski organi so ugotovili, da sicer vedno živahna Lojzka, v javnosti poznana pod priimkom »Bela kapica«, zbira okrog sebe različno veselo mešano družbo, s katero prav vztrajno kroga po raznih gostilnicah v Trnovem, pa tudi drugod po mestu.

Prav kakor takrat... »Bela kapica« je počel leta 1923. pričela čudovito karijero. Bila je kot 16letna punčka valenka v neki trgovini s kozuhovino v Gradišču. Lepega dne se je naveličala dela v trgovini in se pričela družiti z raznimi zanikanimi tovarišicami, ki so jo tekom mesecev popolnoma pokvarile. Lojzka je končno vse nadkrila. Malo, preveljano dekletce je denkrat pričelo razpisati z denarjem ter vabiti že takrat s seboj razne tovarišice, pa tudi brezposelne fantane. Lojzka, ki je takrat vedno nosila na glavi belo vojniško čepico, je plačevala po gostilnah in kavarnah pijačo ter jedajo.

V istem času so bile tatvine v raznih stanovanjih v mestu na dnevnem redu. Iz stanovanj je zmanjkovala gotovina, dalje razne dragocene stvari ter različne malenkosti. Oškodovanci s policijo vred dolgo niso mogli zaslediti tatov, in tatvine so se neprestano množile. Slednjič so stanovanjci posameznih hiš vendar le postali pozorni na mlado dekletce, ki je planilo zdaj v to, drugič zopet v drugo stanovanje z najrazličnejšimi izgovori. Včasih je punčka proslila za kozarček vode, drugič zopet je trdila, da jo nekdo preganja, nekdo je celo tudi prosila za kosček kruha.

Ljudje so dekletcu navadno radi postregli, čudno pa se jim je končno zdelo, da vedno pogreše po njenem odhodu denar ali kako dragocenost.

Dne 11. aprila 1. 1923. se je končno le posrečilo mlado tatvico razkrinkati — in Lojzka z belo kapico je romala na policijo. Pri njej na stanovanju so našli veliko število pokradenih prstanov, ur, zapetnic, ovratnih veržic ter drugih predmetov, ki jih je nakradla po vseh mogočih tujih stanovanjih. Pred deželnim sodiščem je bila mala tatvica obsodena na par let ječe.

Ko je prišla Lojzka zopet na svobodo, je bilo izprva sodišče, da se je poboljšala. Bila je zaposlena po raznih trgovinah, opravljala pa je tudi različne druge posle.

A zadnje mesece so se lele tatvine po raznih stanovanjih zopet množiti. V razna stanovanja je prihajala mlada, okrog 20letna, prijazna debeluška, ki je prosila stranke za knjige in revije za neki »Bralni krožek«. Ljudje so se navadno njeni prošnji prijazno odzvali ter je nabirala res zbrala nekaj knjig... Knjige same pa so ji bile očitno prelahke, kajti neznanka je vedno vtaknila v žep še kaj drugega, kar pa so oškodovanci seveda opazili prepozno. Neznanka se je pred dvema tednoma pojavila tudi v stanovanju Veronike Mermoljeve v Wolfovi ulici št. 4. Ter prosila za knjige. Po njenem odhodu je Mermoljeva nenadoma prestrašena zapazila, da je z mize izginila listnica, v kateri se je nahajalo 5700 Din gotovine...

Nekaj dni zatem je detektiv opazoval pred »Slonom« čudno družbo, med katero je imela glavno besedo Lojzka iz Trnovca. Družba se je vseda v najet avto in Lojzka, še vedno imenovana »Bela kapica«, je komandirala: »Kar v Kranj nas potegnite!«

Avto je zdrčal ter se vrnil z družbo šele naslednji dan, ker so izletniki obrali poleg Kranja tudi nekatere druge lepe gorenjske kraje... In ko se je Lojzka vrnila, so po Trnovem lehe krožili govorice, da je Lojzka zapravila pri tej ekskurziji širi cele tisočake...

Včeraj se je na domu Lojzke zgledil detektiv, ki je gospodično pozval s seboj. Tekom zasliševanja na policiji so ugotovili, da je bila nabiralka knjig za »Bralni krožek« ravno ta premetšana Lojzka, ki je tudi Mermoljevi izmaknila listnico s 5700 Din. Obenem je Lojzka priznala, da je nekaj dni prej ukradla Pavlini Cihovi iz stanovanja v Salendrovi ulici 4 znesek 50 Din. Ki jih je »našla« na omari. Seveda pa ima Lojzka na vesti še mnogo različnih drugih tatvin, ki pa jih zaenkrat trdnostno taj. Vendar pa upajo policijski organi, da se bo »Bela kapica« v zaporu kmalu tudi duševno omeščala in podala generalno izpoved...

Popolnoma nov!

Mladini prepovedano!

Prvič v Ljubljani!

Asta Nielsen

največja tragedinja se danes predstavlja na srečno izgubljeno Av gusto v pretresljivo lo-pem »Ufa«-velefilmu.

Tragedija blodnice

Prekrasna slika ljubezni, greha, strasti, trpljenja, zablode in prevare.

— Ulica greha in nizkotnih strasti. — Prostitutke. — Neznosno življenje v javnih hišah. — Dela mrzni priganjač. — Prvi žarek sreče v življenju — Mladi nepokvarjeni naivni akademik. — Upanje na rešitev i groznega močvirja. — Račun brez krmilarja. — Tovarišica v grehu — rivalinja v ljubezni. — Brezuspšne nade. — Po slednji načrt obupa. — Umor.

Premijera danes ob 4. pol 6, pol 8, 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

Nova velika defraudacija državnega denarja

V Velikem Bečkereku je uradnik Milačič poneveril 126.000 Din in pobegnil iz vojaškega zapore v Rumunijo.

Pri gradbeni sekciji v Velikem Bečkereku je bil zadnji dve leti uslužben Velimir Milačič. Bil je navidez skromen uradnik, le redkokdaj ga je bilo videti na ulici ali v gostilni. Lani 1. decembra na narodni praznik Ujedinjenja se je na presenečenje mnogih pojavil v uniformi rezervnega kapetana. Zvečer se je v družbi nekaterih pijanih fantov v kavarni poslužil nedostojnih izrazov, pri katerih je omenjal kraljevo ime. Naslednjega dne je bil ovađen policiji, ki je o vsem incidentu obvestila vojaško poveljstvo in Milačič je bil zvečer aretiran. Nahajal se je ravno pri koncertu, kjer so ga polskali detektivji in ga odgnali v zapor.

Te dni je Milačiču na čuden način uspelo, da se je izmuznil iz vojaškega zapore in je v družbi z neko ugledno damo pobegnil v Rumunijo. Šele sedaj, po njegovem senzacionalnem begu, so začeli temeljiteje raziskovati njegove afe in je predvsem vojaško poveljstvo ugotovilo, da Milačič vobče ni rezervni oficir. Obenem je finančna uprava v Bečkereku izvršila revizijo v gradbeni sekciji in ugotovila, da je Velimir Milačič pri manipulacijah z blagajno poneveril celih 126.000 Din. Milačič je falzificiral pobotnice s tem, da je spretno ponarejal podpise neklih literantov in svojega šefa. Za njim je izdana tirailica.

„Grönlandski lover“

PRIDE!

S sekiro v hrbet

Prvi letošnji zločin v metliški okolici.

Metlika, 25. januarja
V bližnji vasi Gorenji Lokvici se je te dni izvršil zopet nov težak zločin. Med prepripi je 33letni Martin Stojnič udaril s sekiro v hrbet mladega fanta Anton Ivca in mu prizadelal smrtno nevarno rano.

Na vasi so fantje v soboto zvečer prepevali kakor je to pač običajno. Sredi petja jih je prekinil Martin Stojnič, ki se je ravno vračal iz zidanske domov. Bil je nekoliko vinen in je fantu narahlo: »Čemu razsajate? Ponoči mora biti mir!«

Fantje so mu baje odgovorili: »Saj si tudi ti pel, ko si bil fant!«

Tako se je naglo razvil prepri in kaj hitro sta se z rokami spopadla Martin Stojnič in Martin Ivec. Ker je bil Stojnič znatno močnejši je eden izmed fantov skočil v sosednjo hišo posestnice Ane Škofove po

Ivčevega brata Antona, ki je bil tamkal na kolini. Ko je Anton prihitel na pomoč, se je Stojnič umaknil proti svoji hiši in se skril. Fantom je tedaj zopet zrastle pogum in so Stojniča izpili, naj se le pokaže, če ima korajžo. Naenkrat je izza hiše prihitel Martin Stojnič s sekiro ter zamahnil proti Antonu Ivcu. Gotovo bi mu bil razkidal glavo, toda Anton Ivec se je naglo okrenil in ostrina sekire se je zasekala preko desne rame v hrbet. Po tej strašni poškodbi je ranjeni Anton Ivec zbežal nazaj v hišo posestnice Ane Škofove in prosil pomoči. Stojnič ga je s sekiro še dalje zasledoval in je še na hodniku njegove domače hiše kričal, da mora nocoj nekdo pasti mrtve.

K ranjencu je bil tekom noči poklican okrognji zdravnik g. dr. Mavricij Matjašič, ki mu je nudil prvo pomoč. Ugotovil je, da je Anton Ivec smrtno nevarno ranjen, ker so zadeta tudi pljuča. Odredil je, da Ivca prepeljejo v bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, kar se je zgodilo v nedeljo dopoldne.

Storilec Martin Stojnič je bil tik pred voljno že obsojen zaradi uboja na tri leta ječe, med voljo pa je bil pomoščten in je moral iz zapore takoj na fronto. Pred 6 tedni se je vrnil iz Kanade, kjer se je nahajal dve leti in pol. V nedeljo zjutraj se je sam zgledil pri orožniški postaji v Metliki in zagotavljal, da je ravnal v samobrambi. Stojniča so orožniki po zaslišanju oddali v zapore metliškega sodišča, odkoder je bil včeraj prepeljan v preiskovalni zapor okrognega sodišča v Novem mestu.

Rafinirane sleparije na ime blejske tvrde

Aretacija brezposelne natakarkice in zasledovanje dveh njenih pomagačev.

Ljubljana, 25. januarja

Tekom zadnjega tedna se je oglašala v raznih ljubljanskih trgovinah mlada damica ter naročala za trgovca Uličarja na Bledu različno blago. Blago seveda ni plačala. Izgovarjala se je, da jo pošilja sam g. Uličar, ki pa je bolan, ter je omenjala, naj račun odpisujejo kar na naslov tvrde. Naročeno blago pa si je dala dostaviti v hotel »Soci«, kjer je stanovala.

Trgovci, ki poznajo tvrdo Uličar na Bledu kot zelo solidno, so neznanki zaupali ter ji res nasledili. In tako se je tekom par dni posrečilo goljufici izvabiti od tvrde Sumi, Schmidt in drugih množico raznega blaga v vrednosti okrog 10.000 Din.

Svojo srečo je poskusila sleparica tudi v trgovini Krisper na Mestnem trgu, ki pa ji po uslužbenih blaga ni dostavila v »Soci«, marveč je je odposlala direktno na Blede. Ker pa g. Uličar tega blaga ni naročil, ga je seveda takoj z obratno pošto vrnil v Ljubljano. Potom korespondenca se v

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Četrtek, 26.: Zaprt.

Petek, 27.: »Kandida«. B.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 26.: »Zmagovalka oceanu«. Ope-reta. Izv.

Petek, 27.: Zaprt.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 26.: »Ples v maskah«. D. Gostovanje ge. Mitrovičeve.

Petek, 27.: Zaprt.

Betetova umetniška 25letnica. Gospod Julij Betetto, naš priljubljeni moister-pevec, praznuje v prvi polovici februarja svoj 25letni jubilej umetniškega delovanja. »Polkovnik Jelič« na mariborskem odru. Danes, 25. januarja se vrši premijera najboljše srbske drame po prevratu, Predčeva »Polkovnika Jelič«. Režira gosp. Pregare.

Gostovanje ge. Mitrovičeve v mariborskem gledališču. V krasni Verdijevi operi »Ples v maskah«, katere repriza bo v četrtek 26. januarja, gostuje ga. Mitrovičeva v ulogi Amelije.

Jubilejni zbornik Otona Zupančiča je izdala ob pesnikovi petdesetletnici Tiskovna zadruga v Ljubljani. Zbornik obsega 11

čankov, ki z raznih strani osvetljuje pesnikovo življenje in delo. Knjigo krase zelo lične ilustracije (pesnik v raznih stvariteljskih dobah, Zupančič v rodbini in družini itd.) Publikacija spada v sleherni slovensko hišo. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Prešernova ulica 54 in stane broš. 42 Din, vezana 56, s poštnino vred 8 Din več. Toplo priporočamo!

Moderna galerija v Ljubljani sporoča slovenski javnosti, da je doslej pridobila že 200 del sledečih mladih umetnikov: Tineta Kosa, Franceta in Toneta Kralja, Mihe Maleša, D. Serajnika, Fr. Stiplovskega, Draga in Nandeta Vidmarja, Fr. Tratnika in Fr. Zupana. Mnoga dela so bila razstavljen v Ljubljani, Mariboru, Beogradu, Splitu, Sarajevu, Novem Sadu, v Pragi, Hodoninu, na Dunaju, v Berlinu, na Reki, v Parizu, v Florenci, Newyorku, v Buffalu in Filadelfiji.

Dve smrti v poljski književnosti. Poljake sta zadeli v zadnjem času dve izgubi: umrla sta lirika Jan Mieczlawski, oblikovno klasik, vsebinsko heroični idealist, prevajalec Paula Valéryja in Gustav Damiłowski, pripovednik historičnih romanov. Slednji se je posvetil zlasti z »Lastavico«, ki opisuje predvojne boje za poljsko osvobodjenje in z epom »Marija Magdalena«, zajetim iz prve krščanske zgodovine.

Iz življenja in sveta

Smrt angleškega admirala, ki je napadal Dardanele

V Londonu je te dni umrl admiral sir John de Robeck, ki je l. 1915. vodil napad na Dardanele. Zadel ga je kap baš ko se je oblačil. Pri njegovem napadu na turške utrbe je pod njegovim poveljstvom stoječa mornarica izgubila dve angleški in eno francosko vojno ladjo.

De Robeck je bil prepričan, da se da Dardanele osvojiti z dobro organizirano pomorsko akcijo, katero je strumno organiziral. Imel pa je to napako, da mu je manjkalo poguma za dosego popolne uspeha. Nekoliko let je De Robeck imel čin visokega angleškega funkcionarja v Carigradu. V svetovni vojni ga je britanska vlada poverila s poveljstvom njenega brodomarja v Marmarskem morju, od l. 1918. do 1922. pa je poveljeval angleškim ladjam v Sredozemskem morju. Umrl je v starosti 75 let, pokopani pa so ga na otoku Wightu z vsemi vojaškimi častmi.

Peš iz Amerike v Pariz

Ekscentrična ideja tega potovanja se je rodila kajpada v Ameriki. 25 letni slušatelj bostonske univerze Eastman je zadel culo na ramo in se je odpravil na potovanje iz rodnega mesta v Pariz. Preden je vzel slovo od rodnega mesta, je šel na domači magistrat in si je izprosil priporočilno pismo za pariškega mestnega načelnika in za prezidenta francoske republike. Ti dve listini je pobasal v torbo, pa hajdi na pot.

Eastman pešči sedaj skozi ameriške dežele in koraka proti Aljaski, tam pa hoče prehoditi zamrznjeno Beringovo ožino in doseči Kamčatko na azijskih tleh. Seveda bo moral prepotovati ves azijski kontinent in se šele potem obrniti proti Evropi. Možakar računa, da bo dosegel Pariz v dveh letih in da ga bodo sprejeli v francoski prestolnici najpozneje koncem leta 1930.

Boljševiška etika

Iz ruske komunistične stranke so izključili nekega Savrasova, ker je sestavil trinajst »Pravil za poročene ženske«, ki se ne strinjajo z boljševiško zakonsko etiko. Savrasov pravi sledeče:

Žena mora v slučaju nesporazuma skušati z vsemi sredstvi, ki ustrezajo moškemu značaju, da ta nesporazum preneha, ljubiti mora moža bolj nego on njo, postavljati ga nad vse in mu dajati dokaze, da je pripravljena iti zanj v smrt. Govoriti mora vedno in samo resno. Ne sme izdati najmanjše pare brez njegovega dovoljenja. Razumevati možev okus pri izbiri obleke, v obnašanju z drugimi ljudmi, v obnašanju do njega itd. Slepo poslušati ter izvrševati njegove odloke. Opustiti vsako dejanje, ki bi vzbudilo nezaupanje. Odpovedati se nepotrebnim vprašanjem, kajti on mora sam vprašati, kaj si ona želi. Želeti si, da postane čim prej mati in videti v možu očeta svojih otrok. Opustiti vsako misel, da bi ostavila svoj hišo, pa čeprav, da bi jo ostavila samo začasno. Videti v možu idealnega človeka. Razumeti, da ima šele kot žena neko vrednost in nuditi moškemu zato vse, kar mu more najboljše. Vedeti, da jo more mož vedno nadvladovati, ker je močnejši od nje.

Pes preprečil železniško nesrečo

V praški okolici je padel iz nekega vlaka 100 meterskih stotov težak železni valjar. Te nezgode ni opazil nihče na vlaku, pa tudi noben čuvaj ob progi, ker se je pripetila v času, ko ni nihče obhodil železniškega tira. Stvar se je zgodila ponoči, malo pred časom, ko je imel pridrveti po progi mednarodni brzovlak.

To noč je bil pes čuvaja na tem sektorju proge zelo nemiren. Cvilil in lajal je tako dolgo, da je zbudil čuvajca in njegovo ženo, ki sta zapustila čuvajnico in šla pogledat, kaj je. Naletela sta na valjar, katerega ni bilo mogoče spraviti z mesta. Ker se je bližala ura brzovlaka in bi se bila, če bi vlak pridrvel po tračnicah, sigurno zgodila velika nesreča, je čuvaj hitro telefoniral na prvo postajo, opozoril na prometno oviro in končno s signalom ustavil brzovlak ter s tem preprečil veliko železniško nesrečo.

Obilen blagoslov

V vasi Basel v Belgiji živi revna obitelj Van Hull. Bog je blagoslovil to družino s posebno obilnim zarodom. Žena Van Hulla je rodila 21 otrok, ki so vsi živi in zdravi, zdaj pa pričakujejo že 22. dete.

Zakonca sta se vzela l. 1903. Skoro vsako leto se jima je rodil en otrok in zadnjemu detetu je bila krstna botra sama belgijska kraljica. Družnica Van Hulla živi v zelo skromnih razmerah. Mala hišica tega blagoslovljenega para ima samo tri sobe in tako malo posteli, da spe po trije otroci na enem ležišču. Starejši sinovi pa se morajo celo zadovoljiti s počivanjem na seniku.

Največji ognjenik bruha

Za največji ognjenik na svetu štejejo vulkan Krakatau, ki leži na istoimenem vulkaničnem otoku med Sumatro in Javo. Že delj časa je ognjenik miroval, sedaj pa je zopet začel bruhati. Seveda je njegova erupcija silno vznemirila prebivalce, ki so se razbežali na vse strani.

Otok Krakatau je sedaj primeroma dobro naseljen. Nizozemska vlada, ki vrši na njem nekatere vrste upravo, je že odposlala tjakaj svoje vojne ladje, ker se boji, da bi zaradi erupcije izbruhnili nemiri.

Zadnjič je ognjenik bljuval l. 1883. Vulkan je razdeljal polovico otoka, ki je poprej meril 33 in pol štirijskih km. Od tega ozemlja je ostalo za prebivalstvo samo 15,3 kvadratnih kilometrov površine. Ob zadnjem izbruhu vulkana je izgubilo življenje 20.000 ljudi. Posledice izbruha so se poznale daleč naokoli; pomračilo se je nebo in tudi morje je strahovito valovilo.

Razstava »Neodvisnih«

je bila 19. t. m. otvorjena v Parizu. Naša slika prikazuje Charlesa Guérina »Dolly«.

Papiga, ki kliče na pomoč

V pariški ulici Joffroy so se vzbudili neke noči prebivalci radi opetovanega krika: »Strahopetec, pusti me!« S policijo in nabitimi samokresi v roki so vložili v zaklenjeno stanovanje, odkoder so se kriki še vedno ponavljali. Našli niso nikogar. V nekem kotu je stala edino zelena afriška papiga, ki se je zabavala s kričanjem tistega stavka. Drugi dan se je stvar na policiji razjasnila. Lastnica papige je bila gledališka igralka, ki je pri učenju neke uloge pogostoma ponovila iste besede in žival si jih je zapomnila.

Nesrečni milijoni

Mrs. Mary Lathan v Londonu je vložila tožbo za ločitev zakona in je navedla kot vzrok preveliko — bogastvo svojega moža. Deset let sta živela zakonca skromno in delavno, a zelo srečno življenje. Nekega dne pa je postal mistr Lathan srečen dedič. Takrat se je vse spremenilo. Ljubita se še vedno kakor prej, toda družabne obveznosti in družabno stališče moža zastrupljata ubogi bogati ženi življenje. Družba ji ne daje nobenega zadoščenja, kar je preveč prazna: dela nima in ga tudi ne sme dobiti, ker je nje mož tako visoka glava; milijonov pa ta tudi noče podariti v dobrodelne svrhe; tako ji je življenje nezno in se je morala hočeš nočeš odločiti za razpoko. Sodniki so tožbo zavrnili. Če bi bil mož čista kriv, bi ji moral po eventualni ločitvi izplačevati ogromne alimente — in to bi bila spet nesrečna zanj. Ker pa ni kriv in ker tudi ona ne more prevzeti nobene krivde nase, mora vztrajati zlepa ali zgrda v svoji neprosto voljni preobilici in v počasni blaziranosti, ki razdira temelje tega nekoč srečnega zakona in ki se je najbolj boji.

Nesrečna trinajsta

Na Poljskem se pripravljajo volitve v poslansko zbornico in v senat. Večina strank je že vložila svoje liste. Ko jo je vložila dvanaajsta, je nastal mahoma zastoj, ker so se preostale stranke ustrašile te časti, da bi bile kot trinajsta na vrsti. Že pri prejšnjih volitvah se je zgodil incident te nenavadne vrste. Takrat so si zadnje stranke pomagale na ta način, da so sestavile skupno listo iz samih strankarsko neopredeljenih oseb. Tokrat so jih iz zadrege rešili komunisti, ki so po nekajdnevni neodločnosti pogumno stopili s svojo listo pred glavnega volilnega komisarja.

General Goethals

je 21. t. m. umrl v Newyorku. Rojen je bil leta 1858. v newyorskem predmestju Brooklynu ter je dovršil vojaško šolo v West-Pointu. Zaslovel je leta 1907., ko mu je prezident Roosevelt poveril nalogo, da dovrši Panamski prekop, ki ga je dotlej gradila neka francoska družba.

Okrajšani Strindberg

Robert Loraine je spravil na londonske gledališke deske Strindbergov »Mrtvaški ples«. Ker si je pa dovolil razne okrajšave po angleškem prevodu, ki je narejen po že itak krajšanem ameriškem prevodu, je nastopil švedski konzul Sundström z odločnim protestom v »Timesu« proti Loraineovim uprizoritvam. Sundström vprašuje Angleže, kaj bi dejali, če bi v inostranstvu na takšen način vprižarjali dela kakšnega angleškega genija. Tudi »Evening Standard« in »Sunday Times« sta nastopila proti Loraineu, ker je ta pri nekih prejšnjih uprizoritvah zabranil vstop njunima kritikoma.

Jackie kot finančnik

Jackie Coogan, ki šteje danes šele 13 let, se ni znal uveljaviti v najkrajšem času samo kot filmski zvezdnik prve vrste, temveč je genijalen tudi kot izkoriščevalec svojih ostalih talentov. Svoje dohodeke si zna povečati namreč z zelo pametnim vlaganjem v plodnosne nepremičnine. V Los Angelesu je lastnik terenov in poslopij v skupni vrednosti poldrugega milijona dolarjev, ogromno zemljišče ima pri San Diegu, v Newyorku poseduje trgovino, ki je vredna 300.000 dolarjev. Kar pa ima naloženega po raznih bankah v gotovini, bi zadostovalo že za celo življenje kakemu petrolejskemu kralju.

Konjske dirke v Vincennesu

Konj »Uranie«, ki si je v nedeljo priboril »Prix d'Amérique«.

Slikar z okultno inspiracijo

V Nürnbergu vzbuja že nekaj časa največjo senzacijo nenavaden slikar, čija izredna zmožnost proslavlja tudi že svetovni tisk, zlasti na Angleškem, kjer je bil pred nedavnim razstavljen svoj del.

To je 55letni Heinrich Nüsslein, po pravem poklicu trgovec z umetninami in starinar. Baš to, da ni po življenjskem poklicu slikar, za kar mu manjka tudi vsake šole, vzbuja še večje začudenje. Kot sin revnih staršev je obiskoval samo nekaj razredov ljudske šole. Poleg tega je treba vedeti, da je Nüsslein skoraj slep, da dela v somraku ali pa v popolni temi, ne da bi niti gledal na platno, na katerem mu pod rokami na čudežno hiter način rasejo najlepše slike. Po navadi mu zadostujejo 3. 4 minute, kvečjemu 10, samo največje slike mu vzamejo 20 do 40 minut. Dela pa na vse mogoče tehnike, tudi v barvah, pri čemer pa se ne poslužuje čopiča, temveč golih prstov.

Že iz teh podatkov je razvidno, da ne gre za običajnega slikarja in sploh ne za običajnega človeka, temveč za osebnost, ki je obdarovana z okultnimi silami. In res dela Nüsslein samo v takšnem stanju, ki je podoben transu, le da ohrani tudi v takšnem momentu popolno

Proces dr. Kramarja in smrt grofa Stürgkha

Pogajanja med grofom Stürgkhom in dr. Kramarjem zagovornikom. — Doktor Kramarjevo pismo cesarju. — V trenutku, ko bi moral zagovornik izročiti to pismo Stürgkhu, je bil ta ustreljen.

Znani češki novinar Vincenc Červinka, ki ga je, kakor znano, med vojno vojaško sodišče skupno z dr. Kramarjem in dr. Rašinom obsodilo zaradi veleizdaje na smrt, izda v kratkem svoje spomine, ki jim je dal naslov »Moje avstrijske ječe«. Iz te knjige priobčujemo praksi »Narodni Listy« nekaj velezanimivih odlomkov, med katerimi je najbolj zanimivo poglavje, ki se nanaša na smrt bivšega avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgkha. V tem poglavju pripoveduje Červinka med drugim:

Mnogi avstrijski politiki in državniški niso odobrvali, da so bili dr. Kramar, dr. Rašin in tovariši postavljeni kot civilni ljudje pred vojno sodišče. Splošno je bilo znano, da je to obsojal celo takratni min. predsednik grof Stürgkh, govorilo pa se je tudi, da sam cesar Franc Josip ni soglašal s postopanjem vojnega sodišča proti dr. Kramarju. Grof Stürgkh se je na vse načine trudil, da bi to zanj neprijetno stvar tako ali drugače spravil s sveta. Najraje bi imel, da bi se proces proti dr. Kramarju in tovarišem po vladarjevi naredbi kratkim potom ustavil. V to svrhu je imel opetovano sestanke in posvetovanja z dr. Kramarjevimi zagovorniki doktor Koernerjem. Prvotno je grof Stürgkh nasvetoval naj bi dr. Kramar svoje-ročno pisal cesarju Franu Josipu pismo, v katerem bi ga naj prosil za pomilostitev. Ta načrt je padel v vodo, ker je dr. Kramar z vso odločnostjo odklonil, da bi prošil za pomilostenje. Po daljših posvetovanjih in pogajanjih sta se grof Stürgkh in zagovornik dr. Koerner sporazumela, naj dr. Kramar napiše cesarju pismo, v katerem se naj pritožbi proti posezanju vojne justice na polje, ki spada pod kompetenco civilnih sodišč in ga prosi, da v tem oziru intervenera. S tem načrtom je bil zadovoljen dr. Kramar, a tudi oba njegova soobtoženca dr. Rašin in Červinka. Grof Stürgkh je obljubil, da bodo doktor Kramar in tovariši takoj izpuščeni na svobodo čim mu dr. Kramar izroči po dr. Koernerju dotično na vladarja naslovljeno pismo. Stürgkh je pri tem stavil samo en pogoj, da se dr. Kramar in oba njegova tovariša ne vrnejo takoj v Prago: Dr. Kramar bi se naj za nekaj časa nastanil v Salzburgu, dok-

tor Rašin in Červinka pa v Gradcu.

Dr. Kramar je po dogovoru z doktor Rašinom in Červinkom ono pismo napisal v petek 20. oktobra 1916. in ga takoj nato izročil svojemu branitelju doktorju Koernerju, ki bi ga imel v soboto 21. oktobra ob 3. popoldne osebno izročiti ministrskemu predsedniku. Doktor Koerner bi naj posetil Stürgkha v nedeljo 22. oktobra takoj na vse zgodaj zjutraj, da bi izvedel cesarjevo končno odločitev.

Medtem so dr. Kramar, Rašin in Červinka seveda že sanjali o svobodi, ki jim zasije že v nekaj dneh. Toda prišlo je drugače! V soboto popoldne 21. oktobra so bili obtoženci proti pričakovanju poklicani na sestanek s svojim zagovornikom, in sicer prav v času, ko so mislili, da je dr. Koerner na posetu pri grofu Stürgkhu. Červinka pripoveduje: »Ko smo stopali po hodniku, sem že videl zgoraj stati dr. Koernerja, nenavadno nervoznega, rumenega, tako rekoč zelenega v obličju. Silna živčna napetost se je odražala z vseh potez na njegovem licu. Takšnega še nisem videl nikdar. Molče je nam podal roko in ko je straža odstopila, je nas odvedel v sosedno sobo, kjer je skrbno za sabo zaprl vrata. Dr. Kramar se je v skrajni napetosti obrnil nanj z vprašanjem: »Kaj je? Kaj se je zgodilo?« Dr. Koerner je s tresočim glasom spregovoril: »Zgodilo se je nekaj posebnega! Strašna stvar! Grof Stürgkh je mrtev!« ... Priznati je treba, da nas je ta vest zadela, kakor grom z jasnega neba. Doktor Koerner je nadaljeval: »Danes ob pol 3. popoldne je grof Stürgkha prav, ko je pokosil, ustrelil neznan človek v jedilnici hotela »Meissel & Schaden«. Zvedel sem to v trenutku, ko sem ob 3. popoldne prišel v ministrsko predsedstvo, kakor je bilo dogovorjeno, z dr. Kramarjevimi pismom v žepu...«

V skrajni razburjenosti smo ga jeli spraševati: »Ustreljen? Kdo ga je ustrelil? Zakaj je bil umorjen?« Vse naše nade so mahoma upadle po vodi.

Tako opisuje ta dogodek Červinka. Kakor je znano, so dr. Kramar in tovariši nato ostali še v zaporu, dokler niso bili končno drugo leto pomiloščeni. Takrat pa je bil mrtev že tudi cesar Fran Josip.

no oblast nad svojo voljo in da se lahko čisto mirno pogovarja o kakršnihkoli drugih stvareh, ki nimajo z njegovim slikanjem nobenega opravka. Zadostuje mu pa silno malo, da pride do tistega stanja, ko mora slikati. Nekdo mu bere odlomek iz Homerja in on bo k recitaciji v kratkih minutah naslikal glavo, ki ustreza vsem našim pojmom o grškem geniju; drugi govori o Martu in pod njegovimi rokami nastaja s čudežno hitro pokrajina, ki si jo lahko predstavljamo kot Martovo; tretji omeni Tibet, četrti izreče ime Paracelsus — vsak poim dobi v njem svojega uteleševalca, podobarja, ki so mu dela polna mistike, demoničnosti, strasti, resničnosti in groze. In nikakor ni potrebno, da bi se bil on sam kdaj bavil s predmeti, ki jih slika, da bi bil o njih kdaj slišal ali pa jih videl. Kakor da dela v njem neka druga osebnost, neka zavest, ki živi od njegove osebnosti zavesti ločeno življenje. Doselej je poskušalo že več zdravniških in znanstvenih komisij ugotoviti, kaj je prav za prav na tem fenomenu, ki spada nedvomno med okultne. Uganka ni rešena, zdi se pa, da ne gre za kakšnega prevejanega sleparja. To dokazuje že dejstvo, da ne dela s svojimi zmožnostmi nobenih dobičkov, kar mu radi njegove premožnosti tudi sploh ni treba. Izmed 2000 slik, ki jih je naslikal v teku dveh let, ni hotel prodati nobene, čeprav so mu ponujali že ogromne vsote.

Koliko porabi ameriško dekle za toaleto?

Neka docentinja njujorškega Kolumbijskega vseučilišča je izračunala, da bi ji moralo zadostovati 200 dolarjev na leto. Vse mlade dame iz države Georgije so se kadele v ta račun, dale so pobudo za plebiscit v svojih vrstah, ki je dokazal, da je proračun docentinje smešno skromen. V najslabšem slučaju bi se moralo povprečno dekle zadovoljiti z izdatkom 400 dolarjev, to pa res v najslabšem slučaju. Natančnejši (in še vedno ponižen) proračun izkazuje naslednje številke: 7 parov čevljev

po 10 dolarjev, skupaj 70 dolarjev; 24 parov nogavic po 2 dolarja, skupaj 48 dolarjev; perilo 55 dolarjev; 6 oblek po 15 dolarjev — 90 dolarjev; 5 klobučkov 32 dolarjev; 2 večerni obleki 50 dolarjev; 4 družabne obleke 100 dolarjev; poletni plašč 25 dolarjev; 4 pare rokavic po 2,50 dolarja — 10 dolarjev; kopalna obleka 6 dolarjev; friziranje in obrazna masaža 35 dolarjev; vse skupaj (po skromnih računih) 521 dolarjev. Tisti, ki to poroča, je sklenil, da ga dražestna georgijska dekleta lahko gledajo.

Država toži bivšo vladarsko hišo

L. 1918. je zasedla prva pruska republikanska vlada ves pruski kronski fidejkomis in je poverila njegovo upravljanje finančnemu ministru. S časom se je pojavil velik primanjkljaj, ker so živeli člani prejšnje kraljeve hiše preveč kraljevsko in jim je bilo treba vedno novih denarnih podpor. Prusko finančno ministrstvo je zahtevalo sedaj od članov vladarske hiše okoli 800.000 mark povračila in sicer do 15. t. m. Ker ni bilo do tega dne ne denarja ne odgovora, so izročili celo zadevo razsodišču, ki bo odločilo, kaj in koliko dolgujejo Hohenzollernci nemški republiki.

× Ura, ki je ni treba navijati. Iz Neuenburga v Švici poročajo, da se je tamonjski mu inženjer Johnu Leonu Reuterju posrečilo izumiti uro, ki je ni treba navijati. Iznajditelj se je za pogon posluževal energije, ki jo proizvaja stalno izpiranje toplote iz zračnega pritiska. Po tem principu je Reuter že pred meseci sestavil uro, ki gre še danes povsem brezhibno.

× Turške šolarke so pokristijanile v Brussi. Veliko pozornost je te dni vzbudila po vsej Turčiji vest, da so v Brussi prišli na sled organiziranemu pokristijanjanju turških šolar. Neka učenka ameriške dekleške šole v Brussi je opozorila svoje učiteljice, da jih hočejo Američani izpreobrniti h krščanstvu, za kar po zakonu nimajo pravice. Preiskava je dognala, da so do slej tri učenke prestopile v krščansko vero. Pričakujejo, da bo vlada dala šolo za preti.

× Ameriška milijarderka se poroči z novinarjem. Londonski listi poročajo, da se poroči Miss Margaret Cahnova, hči večkratnega ameriškega bankirja in milijarderja Cahna z mladim in revnim sodrudi- kom nekega malega newyorškega lista. Novinar se piše Thomas Fortune Ryan. Cahnova se kreva v najvišjih krogih angleške družbe in je znana lepotica. Pred par leti se je njena sestra omožila s polkovnikom J. O. Marriottom, ki je bil med svetovno vojno najmlajši častnik angleškega generalnega štaba.

× Nenameravana borba z bikom v Madridu. 24. januarja so Madridčani opazovali nenavaden prizor: sredi mesta, na javnem trgu, se je odrtal bik ter se je razkačen obrnil proti pasantom. Slučajno navzoči toreador Fortuna pa je skočil pred razjarjeno žival, potegnil meč in ga zabodel v tilnik. Ljudje so mu seveda hvaloskvali in mož je postal še bolj popularen, kakor če bi izvojeval zmago v areni.

Deklica, ki materi ni hotela pomagati pri delu, češ da je v kuhinji prevroče... (Sondagmissen)

Geografski kongresi v Jugoslaviji

Koncem aprila leta 1927. se je vršil v Beogradu I. kongres jugoslovenskih geografov, ki je prvič združil geografe vseh naših pokrajin v skupnem delu, posvečenem zlasti vprašanjem šolske geografije. Na zaključnem zborovanju je bilo sklenjeno, da se skliče prihodnji kongres (leta 1929.) v Slovenijo in se bo torej vršil drugi sestanek naših domačih geografov v Ljubljani. V Jugoslaviji se pa bodo kmalu na to, že leta 1930, sestali tudi geografi iz vseh slovanskih držav na 3. vseslovanski kongres geografov in etnografov. Pobudo tej lepi mednarodni prireditvi je dal poljski profesor J. Civič in se je prvi vseslovanski kongres vršil v Pragi leta 1924., drugi pa na Poljskem 1927. Slično, kakor poljski, bo tudi jugoslovanski leta 1930: prirejen v obliki potovalnega kongresa in bodo torej stotine slovanskih geografov obiskale tudi Slovenijo, kjer se bo vršil del zborovanj in ekskurzij.

Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani si je v svesti velikih nalog, ki ga čakajo ob obeh prireditvah. Pripraviti bo treba zlasti v društvenem glasilu »Geografskem vestniku« raznovrstno znanstveno gradivo, nadalje predavanja, slike najlepših naših pokrajin, zemljevide itd., da pripravimo gostom dostojen sprejem in jim nudimo čim največ zlasti v znanstvenem oziru, a da obenem afirmiramo slovensko pozicijo v širokem svetu.

Novi odbor Geografskega društva, ki vodi skupno z Geografskim inštitutom na univerzi vse priprave, se je konstituiral iz sledečih gg.: univ. doc. dr. A. Melik, predsednik; dr. J. Rus, podpredsednik; dr. V. Bohinec, I. tajnik; cand. phil. M. Dobovšek, II. tajnik; asistent dr. I. Rakovec, blaginik; stud. phil. S. Ilešič, knjižničar; prof. S. Kranjc in prof. J. Breznik, odbornika; prof. dr. B. Svetelj, notar M. Hafner in prof. dr. R. Savnik, revizorji.

S kinokamero okoli sveta

(Prihodnji filmski spored ZKD)

Mnog časa je preteklo, da so poučni, kulturni in potopisni filmi našli pri naši publiki ono umevanje in zanimanje, kakor ga zaslužijo. Končno je tudi na tem polju led prebit in naše občinstvo kaže tudi za to panogo filmov prav razveseljeno zanimanje.

Prihodnji spored ZKD nam prinaša lep in vrlo poučen kulturno-potopisni film »S kinokamero okoli sveta«. Predločuje nam znanstveno ekspedicijski Collin Rossa okoli naše zemeljske oble. Preko 12 let je potoval svetovni popotnik s svojimi bogatimi izkušnjami preko vseh svetovnih delov in z izredno marljivostjo črpal najrazličnejše zanimivosti sveta. V svojem objektivu je ujel vse, karkoli mu je bilo pač dostopno: življenje v ameriskem območju, razmere na Japonskem, Kitajskem, na Sumatri, otoku Bali, Indiji, Filipinih itd.

Collin Ross je krenil na pot iz Hamburga v Ameriko. Velicestne so slike Newyorka; tu vidimo vrvenje moderne Babilona v najrazličnejših okrajih. Izredno zanimiv je zlasti gosti obljubljeni židovski, kitajski, poljski okraj tega velenja. Preko prostiranih ameriških farm, kjer vladajo močni Fordovi traktorji, dospemo v San Francisco, si ogledamo to mesto in se ukrčamo na parobrod. Preko Tihega Oceana nas vodi pot na Havajske otoke, na Japonsko, ki se obnavlja po zadnjem potresu z mrlično hitrostjo. Glavno mesto Tokio in Jokohama dobiva povsem moderno lice. Ogledamo si japonsko kulturo in industrijo ter odpotujemo dalje na Kitajsko, v deželo, kjer vladajo danes samovoljno različni generali, ki se trgajo med seboj za oblast. V filmu vidimo najrazličnejša mesta in sledove pradedne kulture. Indija,

Siam, otok Bali, Arabska puščava, Sueški prekop in vse najrazličnejše dežele prepotujemo v tem filmu z vsakovrstnimi prevoznimi sredstvi. Skratka: film je najpoučnejša revija dežel in svetovnih delov.

Ta spored predvaja ZKD od sobote 28. t. m. dalje ter ga zaradi izredne poučnosti in prekrasnih slik priporočamo vsakomur v ogled. Zlasti je treba nanj opozoriti šolsko mladino in dijaštvo.

»ČRNO-BELA REDUTA«

11. februarja v Unionu

Črno-belo svilo ter druge modne potrebščine po znižanih cenah

trgovina Skaberne,

Mestni trg.

Pred sodniki

»Enotnost« pred sodiščem

V Novem mestu je izhajal komunistični tednik »Enotnost«, katerega urednik je bil zaradi pregreska po tiskovnem zakonu obsojen na denarno globo, ki pa je ni plačal. Zaradi tega je okolišno sodišče v Novem mestu list ustavilo že lani oktobra meseca.

Državno pravdnstvo v Ljubljani je zdaj tožilo odgovornega urednika Lojzeta Kusolda, ključavničarja v Zeleni jami, češ, da se je pregrešil proti členu 5 in 70. št. 1. zakona o tisku, ker lista ni ustavil, marveč ga izdajal neprijavljeno. »Enotnost« se je iz Novega mesta preselila v Ljubljano.

Za odgovornik dr. Lemež je dejal, da ni vzroka, da bi list nehal izhajati, če lastnik ni plačal globo; naj jo sodišče samo izterja. Senat pod predsedstvom višjega svetnika Mladica je nato urednika »Enotnosti« oprostil z motivacijo, da mora globo izterjati od »Enotnosti« politična oblast ni pa smatral odgovornega urednika Kusolda krivim kakega, pregreska proti zakonu o tisku.

Dopisi

BLED. Članom radovljanske podružnice SPD na Bledu in okolici javlja navedena podružnica, da je g. Slavko Repe, trgovec na Bledu, poverjen za prejemanje članarine in druge posle, zbog česar naj se v vseh društvenih zadevah obračajo direktno nanj.

JESENICE. Preteklo nedeljo se je vršil občni zbor »Enotnosti«. Društvo šteje 58 članov in 12 članic. Seje se je vršilo 45. Društvo je prejelo 124 dopisov, odposlanih pa je bilo 157. Vprizorjenih je bilo več dramatičnih predstav. Dramski odsek je večkrat gostoval na Hrušici. Društvo je vprizorilo tudi dva kulturna filma. Društveni orkester je samostojno nastopil 6. t. m. na Hrušici pod vodstvom br. R. Rozmarna. Nogometnih tekem je bilo 17 ter so naši nogometaši dobili 46 golov, zabili pa 78. Za knjižnico je postavljen temelj v obliki 30 izvodov raznih knjig. Vršilo se je tudi 5 predavanj

Dohodkov je bilo 16.643.65 Din. izdatkov pa 16.519.8 Din. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik br. Lovro Humer, podpredsednik br. France Vovk, tajnik br. Loize Bogataj, blaginik br. Tone Gorup, predsednik prosvetnega odbora br. Slavko Mravljec, vodja gošbe br. R. Rozman, odborniki: br. Rado Kleč, br. Viktor Gorjanc, br. Verko Gasser; namestniki: br. Nande Zmitek, br. Gustel Tancar, br. Ciril Pogačnik in br. Ciril Vrober; preglednika računov: Peter Sitar in Ivan Potrato; pokrovitelji br. Leo Pibrovce.

SODRAŽICA. Pod okriljem podmladka Rdečega križa smo imeli v nedeljo 22. t. m. na tujakšnji šoli prvo odprto predstavo marionetnega gledališča. Po popoldanskem blagoslovu se je zbralo v šoli nad 140 malčkov in solarjev, ki so z velikim veseljem in zadovoljstvom sledili lepi igri. Vsa čast tujakšnji šolskemu upravitelju, ki je prvi začel z marionetnim gledališčem v našem kraju ter z lastnimi sredstvi sestavil tako krasno lutko! Želimo, da bi bilo še več takih predstav!

GROSUPLE. Sokol Grosuplje ima svoj redni občni zbor dne 29. t. m. ob 10. dopoldne v sokolski telovadnici z običajnim dnevnim redom. Vabimo vse članstvo na točno udeležbo!

VRHOVO PRI RADEČAH. Naši vrli gasilci so v ponedeljek pripeljali iz Zidanega mosta novo ročno brizgalno, ki so jo naročili pri tvrdki R. A. Smekal v Pragi. Vsa čast in hvala tovarišu načelniku za njegov trud in delo kakor tudi občini, ki je z lepo svoto pripomogla k nakupu brizgalne! Tovarišu načelniku Burkelcu pa ključemo: Le tako naprej, ob tvoji strani smo!

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. Ključavničarskemu mojstru g. Rudolfu Knezu je zmanjkala precejšnja svota denarja. Tatvine je bila osumljena domača služkinja, ki so jo takol nato tudi aretirali. Bajne ima na vesti še več drugih tatvin.

RAJHENBURG. V nedeljo 29. t. m. bo v Sokolskem domu redni občni zbor sokolskega društva z običajnim dnevnim redom. Za članstvo udeležba obvezna!

DOBOVA PRI BREŽICAH. Dne 21. t. m. se je vršila lepo uspeša proslava 50-letnice pesnika Otona Zupančiča v prostorih narodne in napredne hiše g. župana Mihe Kovarčiča. Učitelj Alojzij Peterlin je predaval o razvoju pesnika Zupančiča. Zatem so se vrstile pesmi in recitacije. Nato je zapel pevski zbor pod vodstvom učitelja Frana Vadnala več slavljencevih vglasbenih pesmi. Kot solistini sta nastopila ga. Prestorjeva, sopraga tujakšnjeja načelnika, in učiteljica Boža Marokova, ki sta s svojim glasom očarali vse občane.

SV. JURIJ OB J. Z. V nedeljo 22. t. m. se je vršil občni zbor Sokolskega društva. Iz poročil društvenih funkcionarjev je bilo razvidno, da je bilo delovanje v preteklem letu izredno živahno. V prvi vrsti vre zasluga načelniku br. Gorišku, ki je s svojo železno energijo vztrajal in šel preko vseh zaprek do svojih krepko začrtanih poti. Zvesto mu je stala ob strani s. načelnica Grudnova, ki je vsako priložnost uro posvetila delu v telovadnici. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: starosta dr. Franc Svetina, podstarosta Franc Mastnak, načelnik Sime Gorišek, načelnica Marica Grudnova, tajnica Marija Zdolškova, blaginik Janko Liška, prosvetar Frano Seručar; odborniki: Ivan Muršec, Pepe Ronzador, Miha Brišnik in Vera Kaičeva.

PTUJ. Na pustni torek, dne 21. februarja t. l. popoldne bo priredilo Kolo jugoslovenskih sester v Ptuj v telovadnici »Mladike« otroško maskerado. Matera, ki se za to zanimajo se vabijo, da pridejo po podrobnejše informacije k društveni tajnici S. Kocmutovi.

SLOVENJGRAD. Sokolsko društvo v Slovenjgradu je imelo svoj redni občni zbor 14. t. m. Udeležil se ga je kot delegat župnega starešinstva mariborske sokolske župe br. Mačus. Po pozdravu staroste br. dr. V. Želznikarja, ki je v kratkih besedah očrtal delovanje društva v preteklem letu ter se zahvalil vsem, ki so društvo v tem letu podpirali, so sledila poročila posameznih funkcionarjev, ki so

pokazala, da je bilo društveno delovanje v minulem letu prav živahno. Zlasti je članstvo zanimalo poročilo br. blaginika, ki je poročal, da je bil celokupni denarni promet v l. 1927. Din. 97.132 in se je fond za zgradbo Sokolskega doma pomnožil za 31.377.65 Din. tako da znaša letošnje čisto premoženje s plačanim stavbiščem vred 92.560.81 Din. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, ki se je na l. seji prednajskega zbora in na l. seji upravnega odbora konstituiral ter mu zopet načeljuje br. dr. Želznikar. V spomin pok. dr. Ferdu Pimatu so mesto cvetja na grob darovali za Sokolski dom v Slovenjgradu razni rodoljubi skupno 1300 Din.

Neuenburg

katoliški dekliški penzionat.

V bližini jezera. — Vrt. — Tennis. — Jezerske kopeli. — Popolno naučenje francoskega jezika. — Tuji jeziki. — Trgovski predmeti. — Steno. — Dactylo. — Glasba. — Umetna in ročna dela. Izvrstne referenice. Po pojasnili in prospekte se obrnite na go. ravnateljico v Faubourg du Ciel 21.

Za našo barvarno bombaža, volne in umetne svile, katero barvamo v niti, na aparatih in v kosih, sprejememo zmožnega

mlajšega barvarskega mojstra

po možnosti jugoslov. državljana. Eventuelno sprejememo mlajšega kemika, ki bi imel priliko se počasi izučiti v omenjeni stroki. Pismene ponudbe s popisom dosedanjega delovanja na Beograška Tekstilna industrija a. d. Beograd-Klanica.

POZOR!

Glavno zastopstvo za SHS za ženske in moške klobuke in vsakovrstne pritlikline predamo trgovcu, ki ima dosti kapitala in garancijo za prevzemanje komisijonalnega skladišča. Vprašanja na Radio Reklam Jugoslavija, Subotica, poštni pretinac 48.

Lovske puške

flobert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijso prodaj. 127-L

Deteljo, mrvo in olavo

ca. 15 tisoč kilogramov

proda

DRAGO HADL, Novo mesto.

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nepozabnega očeta, starega očeta, brata, strica in tasta, gospoda

Jože Adamiča

posestnika in vrvarskega mojstra

se tem potom vsem najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa smo dolžni gosp. davč. upravitelju J. Staretu za njegov trud in požrtvovalnost za časa bolezni in smrti, pevskemu društvu Lira za ganljive žalostinke, Narodni čitalnici, prost. gasil. društvu, meštanski korporaciji, za častno spremstvo, kakor vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so ga v tako častnem številu spremili na zadnji poti.

Kamnik, dne 25. jan. 1928.

ZALUJOČI OSTALI.

SKAVTI!

Našega

stegovodje K. A. E.

ni več.

Odšel je za vedno v večna lovišča.

Lahka mu zemlja!

Maribor, 24. jan. 1928.

MARIBORSKI SKAVTI.

Potrti globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš srčnoljubljeni oče, brat, stric in svak g.

Ivan Urbas

posestnik in trgovec

dne 25. januarja 1928 ob 4. uri zjutraj po mukopolni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragerega pokojnika se vrši v petek, dne 27. januarja ob 9. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Uncu.

Unec, dne 25. januarja 1928.

Elca, Viko, Janko in Slavko, otroci in ostalo sorodstvo.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš srčnoljubljeni soprog, dobri oče, brat in stric, gospog

Ferdinand Čebela

svaničnik drž. železnice

v torek, 24. januarja, po kratki, mučni bolezni umrl.

Pogreb dragerega pokojnika se vrši v četrtek, 26. januarja ob 4. iz hiše žalosti, Vič čuvajnica 645, na pokopališče na Viču.

V Ljubljani, 25. januarja 1928.

Zalujoče rodbine:

Čebela, Keržič, Bokal.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti našega nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, tasta in strica, gospoda

Franca Remica

izrekamo tem potom vsem našo najglobokejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom medicinskega oddelka drž. splošne bolnice in č. sestram usmiljenkam za njih požrtvovalno nego. Nadalje iskrena zahvala vsem, ki so dragerega pokojnika počastili s tako mnogobrojnim spremstvom na njega zadnji poti.

V Ljubljani, dne 25. januarja 1928.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Za vse ljubezen, sočutje in spremstvo pri pogrebu moje nepozabne prijateljice

Anice Pfeifer

se vsakemu in vsem skupaj iskreno zahvaljujem. Izrečno se moram zahvaliti preč. g. stolnemu kanoniku Jos. Volcu za številne in prijazne obiske in za ljubeznivost, katero ji je izkazal ob njeni smrti; dalje vodstvu manjšinske šole v Ljubljani, kakor tudi vsem cenjenim staršem za skrb pri pogrebu, da je kljub slabemu vremenu toliko učencev in učenek sprejelo k večnemu počitku svojo bivšo, nad vse blago voditeljico. Vsem številnim spremljevalcem in vsem darovalcem cvetja tisočera zahvala!

V Ljubljani, dne 25. januarja 1928.

Marija Jeglič, učiteljica.

Zahvala.

Za izraženo sočutje povodom smrti nepozabne žene in ljubljene mamice ter za počaščenje njenega spomina ob priliki pogreba v Ljubljani in v Skofji Loki, se v svojem, v menju svojih otrok ter ostalega sorodstva vsem prav prisrčno zahvaljujem

Dr. Tone Jamar.

Vreče

novi in nabijene vseh vrst ter JUTO za embalažo — ma vedno v zalogi

Mirko Mlakar, Ljubljana
Tomškova ulica 11

Preselitev!

KOMERCIJALNA BANKA D. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

(Afilacija banke Čeho-Slovaški Legiji v Pragi)

se je preselila v novo urejene prostore na Mestnem trgu šte. 5.

Originalne barve.

matrice (kože), voščeni papir za Gestetner cyklostil specijalni papir za razmnoževanje, se dobi najceneje pri Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I. Telef. 2980

KRANJSKE KLOBASE

zajamčeno prvovrstne kakovosti nudi tvrdka

Evald Popović, Ljubljana.

PERJE!

Mehko puranovo perje, kilogram 15.— Din,
mehko k košje perje, " 15.— "
gosje perje " 100.— "

franko Maribor, vreče računamo po lastni ceni, proti povzetju

Manje kakor 5 kg ne oddajamo po pošti.

5 kilogramov purenovga ali kokošjega perja 110.— Din,
5 " gosjega perja 535.— "

bruto za neto, franko po pošti proti predplačilu zneska

Eksp. družba Matheis, Suppanz in drug
Maribor

